

**RAPORT
DE ACTIVITATE
pentru ariile naturale protejate
PARCUL NATURAL APUSENI
ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa
ROSCI0002 Apuseni
ROSCI0016 Buteasa
și cele 55 de arii naturale protejate care fac obiectul
Contractului nr
132/18.11.2014

- Anul 2022 -**

Cuprins

Cuprins	2
ABREVIERI	3
1. DATE DE IDENTIFICARE A ADMINISTRATORULUI ȘI ARIEI NATURALE PROTEJATE: DENUMIREA ADMINISTRATORULUI, ADRESA SEDIULUI SOCIAL, DATE DE IDENTIFICARE FISCALĂ ȘI, DUPĂ CAZ, NUMĂR DE ÎNREGISTRARE ÎN REGISTRUL COMERȚULUI, NUMELE ȘI PRENUMELE REPREZENTANTULUI LEGAL, DENUMIREA ARIEI NATURALE PROTEJATE, CONTRACTUL DE ADMINISTRARE NR./DATA, PERIOADA DE RAPORTARE	4
2. ENUMERAREA OBIECTIVELOR DE CONSERVARE CARE AU STAT LA BAZA ÎNFIINȚĂRII ARIEI NATURALE PROTEJATE	4
P1. MANAGEMENTUL BIODIVERSITĂȚII	13
1.1. Inventariere și cartare	13
1.2. Monitorizarea stării de conservare	15
1.4. Managementul datelor.....	23
1.5. Reintroducerea speciilor dispărute.....	24
1.6. Reconstrucție ecologică	24
1.7. Implementarea setului de măsuri minime de conservare, respectiv a planului de management	24
P2. TURISM	26
2.1. Infrastructură de vizitare	26
2.2. Servicii, facilități de vizitare și promovarea turismului.....	27
2.3. Managementul vizitatorilor.....	28
P3. CONȘTIENȚIZARE, CONSERVARE TRADIȚII ȘI COMUNITĂȚI LOCALE	29
3.1. Tradiții și comunități.....	29
3.2. Conștientizare și comunicare	30
3.3. Educație ecologică	33
P4. MANAGEMENT ȘI ADMINISTRARE	34
4.1. Echipament și infrastructură de funcționare	34
4.2. Personal de conducere, coordonare, administrare.....	34
4.3. Documente strategice și de planificare (stadiul de realizare a regulamentului, planului de management, a unor proiecte cu finanțare europeană/alte surse de finanțare care vizează aria naturală protejată)	35
4.4. Instruire personal.....	37
4.5. Bugetul asigurat pentru administrarea ariei naturale protejate, pentru anul în care se face raportarea (valoarea cheltuielilor efectuate în folosul ariei, valoarea tarifelor încasate)	37
4.6. Bugetul alocat pentru anul 2023 (sursele de finanțare, valoare, activități propuse).....	38

ABREVIERI

APM	Agencia pentru Protecția Mediului
APNA	RNP Romsilva - Administrația Parcului Natural Apuseni R.A.
PNA	Parcul Natural Apuseni
CAV	Centru Administrativ și de Vizitare
CCM	Contract Colectiv de Muncă
CS	Consiliu Științific
CV	Centru de Vizitare
DAF	Drum auto forestier
DS	Direcție Silvică
EIP	Echipament Individual de Protecție
GIS	Sisteme Informațice Geografice
GNM	Guarda Națională de Mediu
APIA	Agencia de Plăți și Intervenție pentru Agricultură
HG	Hotărâre de Guvern
ISER	Institutul de Speologie "Emil Racoviță"
IT	Tehnologia Informației
L.	Lege
OM	Ordin de Ministru
OS	Ocol Silvic
OUG	Ordonanță de Urgență
PNA	Parcul Natural Apuseni
PSI	Paza și Stingerea Incendiilor
RNP-Romsilva	Regia Națională a Pădurilor - Romsilva
SSM	Securitatea și Sănătatea în Muncă
u.a.	Unitate amenajistică
UP	Unitate de Producție
UAT	Unitate Administrativ-Teritorială
ZEP	Ziua Europeană a Parcurilor
CAR	Clubul Alpin Român – Fiacla Cluj

1. DATE DE IDENTIFICARE A ADMINISTRATORULUI ȘI ARIEI NATURALE PROTEJATE: DENUMIREA ADMINISTRATORULUI, ADRESA SEDIULUI SOCIAL, DATE DE IDENTIFICARE FISCALĂ ȘI, DUPĂ CAZ, NUMĂR DE ÎNREGISTRARE ÎN REGISTRUL COMERȚULUI, NUMELE ȘI PRENUMELE REPREZENTANTULUI LEGAL, DENUMIREA ARIEI NATURALE PROTEJATE, CONTRACTUL DE ADMINISTRARE NR./DATA, PERIOADA DE RAPORTARE

Administratorul ariilor naturale protejate pentru care s-a întocmit prezentul raport este RNP Romsilva - Administrația Parcului Natural Apuseni R.A. cu sediul în localitatea Sudrighiu, nr. 136, comuna Rieni, județul Bihor, înscrisă în Registrul Comerțului Bihor cu nr. J05/902/2009, cod fiscal RO 25741956, reprezentată legal prin dl. Alin Marius Moș, în calitate de director.

Aceasta este o unitate cu personalitate juridică a Regiei Naționale a Pădurilor - Romsilva (RNP-Romsilva), și a fost constituită în baza Hotărârii de Guvern nr. 229/2009 și care a funcționat anterior începând cu anul 2004 ca subunitate a Direcției Silvice Oradea.

Ariile naturale protejate care fac obiectul prezentului raport sunt administrate în baza contractului de administrare încheiat între Regia Națională a Pădurilor - Romsilva și RNP Romsilva

Administrația Parcului Natural Apuseni R.A numărul 2056/132 din 19.11.2014, a contractului încheiat între Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice și Regia Națională a Pădurilor - Romsilva înregistrat cu numărul 5205/106 din 08.10.2014, precum și a actului adițional nr. 1 încheiat între Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate și Regia Națională a Pădurilor - Romsilva cu numărul 647/102/01.08.2017.

Perioada de raportare aferentă prezentului document este 01.01.2022 - 31.12.2022.

2. ENUMERAREA OBIECTIVEIILOR DE CONSERVARE CARE AU STAT LA BAZA ÎNFIINȚĂRII ARIEI NATURALE PROTEJATE

Parcul Natural Apuseni (PNA) se suprapune cu siturile Natura 2000: ROSC10002 Apuseni și ROSPA0081 Munți Apuseni-Vlădeasa. ROSC10016 Buteasa este inclus în ROSPA0081 Munți Apuseni Vlădeasa. De asemenea, sunt incluse în perimetrul PNA și siturilor Natura 2000 administrate, 55 de arii naturale protejate (monumente ale naturii și rezervații naturale).

Parcul Natural Apuseni (PNA) are o suprafață de 75.786 ha stabilită prin Legea nr. 5/2000, iar descrierea limitelor și harta PNA, precum și încadrarea arii protejate ca parc natural au fost aprobate prin HG nr. 230/2003, întinzându-se pe raza județelor Bihor, Alba și Cluj.

Datorită importanței carstului în general și a anumitor fenomene carstice caracteristice acestei zone a României, în arealul actual al PNA a fost propusă constituirea unui parc național încă din deceniul al patrulea al secolului XX de către savantul român Emil Racoviță.

În ultimele decenii s-a mai evidențiat un element al importanței zonei, aceasta fiind printre ultimele zone naturale de carst împădurit de mari dimensiuni din Europa. Această zonă adăpostește plante în cel mai sudic punct al arealului lor de răspândire din emisfera nordică. Habitatele subterane specifice zonelor carstice au determinat evoluția unui mare număr de endemite troglobionte.

Comunitățile umane din zona parcului, aparțin unciă din cele mai reprezentative populații locale la nivel național din punct de vedere al identității, obiceiurilor și tradițiilor. Această populație poartă denumirea de "moți".

Zona posedă un peisaj de înaltă calitate estetică, cu o mare diversitate de habitate, floră și faună, care se datorează utilizării metodelor tradiționale de utilizare a terenului, organizării sociale și obiceiurilor specifice.

Conform prevederilor OUG 57/2007, privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, modificată, completată și aprobată prin Legea nr. 49/2011, PNA corespunde categoriei V IUCN: „Peisaj protejat: arie protejată administrată în

principala pentru conservarea peisajului și recreere”, având ca obiectiv principal „protecția și conservarea unor ansambluri peisagistice în care interacțiunea activităților umane cu natura de-a lungul timpului a creat o zonă distinctă, cu valoare semnificativă peisagistică și/sau culturală, deseori cu o mare diversitate biologică”.

ROSCI 0002 Apuseni cu o suprafață de 75.943 ha, a fost desemnat ca arie protejată, sit Natura 2000, datorită prezenței a 39 tipuri de habitate de interes comunitar, 13 specii de mamifere, 3 specii de amfibieni, 4 specii de pești, 11 specii de nevertebrate, 7 specii de plante enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE, ca și pentru cei 152 de taxoni importanți de floră și faună, inclusiv pentru valoroasele elemente naturale componente ale peisajului cu importante atribute delimitate de număr, densitate mare și de valențe estetice, științifice, recreative și educative superioare.

ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa, cu o suprafață de 93.082 ha, a fost desemnat ca sit Natura 2000, datorită prezenței unei specii de interes conservativ global, *Crex crex*, celor 20 de specii de păsări amenințate la nivel comunitar și celor 35 de specii de păsări cu migrație regulată, zona propusă constând din Parcul Natural Apuseni lărgit cu Muntele Vlădeasa, pentru a include habitate importante din punct de vedere avifaunistic reprezentate de pădurile întinse de molid, amestec de molid - fag, de fag, respectiv zonele stâncoase unde își găsesc loc de cuibărit speciile de răpitoare, ca și pajiștile care reprezintă locuri de hrănire pentru speciile menționate și de cuibărit pentru alte specii de păsări.

ROSCI 0016 Buteasa cu suprafața de 396 ha, este inclus în întregime în ROSPA0081 Munții Apuseni -Vlădeasa, include și se suprapune cu rezervația naturală 2.146 Vârful Buteasa, declarată prin Legea 5 din 2000. Situl a fost declarat pentru habitatele de interes comunitar: 4030 – Tufărișuri uscate europene; 6430 – Comunități de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel montan și alpin; 9110- Păduri de fag de tip Luzulo-Fagctum, ca și pentru speciile de interes comunitar: triton comun transilvănean (*Triturus vulgaris ampelensis*), triton cu creastă (*Triturus cristatus*), buhai de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*), Carab (*Carabus hampei*), șarpe de casă (*Natrix natrix*).

Conform Formularului Standard completat în anul 2000 pentru caracterizarea ariei protejate 2.146 Vârful Buteasa, fauna de talie mare care își găsește adăpost în zonă include ursul, mistrețul, capra neagră, râsul, cerbul, căpriorul, iar dintre păsări, cocoșul de munte. Deși aceste specii importante nu au fost menționate nici în formularul standard al ariei naturale protejate completat ulterior, în anul 2007, nici în formularul standard al ROSCI 0016 Buteasa, toată zona de culme, din împrejurimile stațiunii Stâna de Vale, continuându-se cu suprafețele de pădure și pajiște aferente culmii principale a Vlădesei care face trecerea către zona inclusă în Parcul Natural Apuseni reprezintă unul din ultimele refugii ale faunei de talie mare din Carpații Occidentali, fiind caracterizată printr-o deosebită sălbăticiune și frumusețe.

Pe baza interpretării informațiilor cuprinse în amenajamentul silvic al OS Remeți se poate afirma că arboretele din jurul Vf. Buteasa sunt aproape exclusiv de molid, cu vârste cuprinse între 60-150 de ani, cu media peste 100 ani.

Suprafața inclusă în fondul forestier totalizează aproximativ 265 ha (67% din suprafața sitului). Zama din afara fondului forestier este reprezentată de stâncării și grohotișuri, pălcuri de jneapăn (care acoperă aproximativ 10% din suprafața sitului), tufărișuri de ienupăr (pe aproximativ 16% din suprafața sitului) și pajiște subalpină (aproximativ 6% din suprafața sitului).

Datorită neconcordanțelor existente între datele conținute în Formularul standard Natura 2000 și informațiile bibliografice deținute, se impune verificarea acestora în baza unui studiu mai aprofundat al zonei vizate.

Pe scurt, obiectivele de conservare care au stat la baza înființării PNA și ale siturilor Natura 2000 conexe, se pot sintetiza astfel:

1. menținerea diversității ecosistemelor, a speciilor și peisajului;
2. menținerea unei interacțiuni armonioase între comunitățile umane locale și natură, prin protecția peisajului terestru și/sau acvatic și continuarea utilizărilor tradiționale ale

terenurilor, practicile de construcție și manifestărilor sociale și culturale;

3. menținerea și stimularea stilului de viață precum și a activităților economice tradiționale bazate pe utilizarea durabilă a resurselor, a culturii tradiționale.

3. PRESIUNI ANTROPICE ȘI NATURALE EXERCITATE ASUPRA ARIEI NATURALE PROTEJATE

În analiza presiunilor au fost evaluate influențele naturale sau antropice trecute sau prezente care afectează în mod cumulativ sau separat viabilitatea pe termen lung și/sau mediu a unei specii sau a unui habitat.

PARCUL NATURAL APUSENI ȘI ROSCI 0002 APUSENI, ROSCI 0016 BUTEASA, ROSPA0081 MUNTII APUSENI-VLĂDEASA ȘI CELE 55 DE ARII NATURALE PROTEJATE

Principalele presiuni antropice care se exercită la nivelul habitatelor și speciilor din PNA și siturile Natura 2000 administrate, sunt următoarele (enumerarea s-a realizat utilizând codurile Natura 2000 Standard Data Form Explanatory Notes):

Activitățile agricole, silvice și creșterea animalelor:

101. Modificarea practicilor agricole

140. Pășunatul

141. Abandonarea sistemelor pastorale

151. Eliminarea tufărișurilor și arbuștilor

180. Arderea controlată

190. Alte activități agricole și silvice

Activitățile de pășunat cu animale domestice asupra biodiversității pot avea negative atât din punct de vedere al suprapășunatului, cât și al subpășunatului. Impactul suprapășunatului cu ovine, bovine, caprine este foarte evident, mai ales în anumite zone ale parcului în locurile din jurul stânelor cum ar fi poiana Călineasa, poiana Mărșoia, zona Răchita, Bălileasă, Vărășoia, Piatra Arsă-Cuciulat, zona Lăzurani, curtea Firii, poiana Terpeș, zona Micău, Glăvoaia etc. Datorită faptului că locurile de târlire a animalelor nu este schimbat periodic (3-4 zile) apar zone lipsite de vegetație și ulterior se manifestă fenomenul de acidifiere a solului și apariția plantelor acidofile (*Urtica dioica*, *Rumex sp.*, *Cirsium sp.*) care iau locul florei spontane pentru o anumită perioadă de timp, ceea ce duce la scăderea diversității floristice în aceste zone.

Lipsa pășunatului în anumite zone utilizate în mod tradițional ca pășuni, duce la reducerea diversității floristice în decursul procesului de succesiune ecologică, de transformare a pajiștilor în ecosisteme forestiere. Acest fenomen a fost remarcat, în cursul acestui an, ca și în anii anteriori, pe unele pajiști din PNA cum ar fi: poiana Onceasa, Hergheteu, poiana Vârtopul Mare, poiana Vârtopul Mic, poiana Fulgerata, poiana Florilor. În urma inventarierii și cartării habitatelor naturale realizate în cadrul Proiectului POIM „Elaborarea instrumentelor pentru managementul adaptativ al capitalului natural din ariile protejate Parcul Natural Apuseni, ROSCI0002 Apuseni, ROSPA0081 Muntii Apuseni – Vlădeasa și ROSCI0016 Buteasa” a rezultat o suprafață de 2927,4 ha având categoria de folosință pajiște/fâneată, dar care datorită abandonului s-a instalat vegetația forestieră, fiind în tranziție spre habitate forestiere caracteristice etajului altitudinal.

În cursul anului 2022 s-a constatat o creștere a suprafețelor de teren abandonate pe care nu se mai desfășoară activități tradiționale de cosit și întreținere a pajiștilor montane în zonele Poiana Florilor și Poiana Aleu. Tot datorită faptului că pe suprafețele de pajiști din zona Poiana Horea, Dealu Botii, Bălcești nu se mai desfășoară activități de cosit și pășunat, apare fenomenul de invazie a speciei *Calluna vulgaris* în aceste tipuri de pajiști, fenomen ce duce la reducerea biodiversității

floristice.

În alte zone situația este totuși menținută sub control prin acțiunile de întreținere a pajiștilor impuse pe terenurile pentru care se oferă subvenții din partea APIA. Pentru o parte din pajiștile din zona PNA și a siturilor Natura2000 aflate în administrare, activitatea de pășunat și întreținere a pajiștilor a fost avizată și s-a realizat monitorizarea activităților.

În anul 2022 a fost monitorizată activitatea pastorală pe pajiștile din zona PNA și a siturilor Natura 2000 administrate, rezultând un nivel de utilizare similar anilor anteriori. Activitatea de pășunat se realizează cu animale aflate în proprietatea locuitorilor din comunitățile locale de pe suprafața parcului și zonele limitrofe.

Pe parcursul anului 2022 au fost emise de către APNA 4 avize pentru activitatea de pășunat toate fiind favorabile.

Managementul fondului forestier

160. Managementul silvic

162. Plantarea artificială

164. Tăierea controlată

166. Eliminarea arborilor morți (Tăiere de igienizare)

Exploatarea planificată a resurselor forestiere se face cu respectarea regimului silvic și a prevederilor amenajamentelor silvice. În cursul anului APNA a avizat favorabil 6 amenajamente silvice și a participat în procesul de analiză în cadrul procedurilor conduse de autoritățile pentru protecția mediului a încă 9 amenajamente. Totodată, în urma solicitărilor administratorilor fondului forestier privind emiterea condițiilor specifice la punere în valoare și exploatare a arboretelor a analizat și emis condiții specifice pentru 1716 unități amenajistice.

În procesul de analiză s-a urmărit adoptarea unor măsuri care să asigure protecția și conservarea speciilor și habitatelor cum ar fi: păstrarea tipului natural fundamental, utilizarea materialului săditor de proveniență locală, identificarea și conservarea arborilor pentru biodiversitate.

În anul 2022 personalul APNA a participat la activitățile de punere în valoare ocazie cu care a îndrumat personalul silvic cu privire la alegerea arborilor pentru biodiversitate (arbori viabili pe picior, arbori scorburoși, lemn mort), iar în urma verificărilor realizate s-a constatat că aceste condiții sunt respectate, existând și cazuri în care s-a constatat faptul că regului silvice privind exploatarea masei lemnoase nu sunt respectate în totalitate fapt pentru care au fost aplicate sancțiuni operatorilor economici în valoare de 5000 lei .

Pentru 192 unități amenajistice amplasate în zona de conservare specială, în baza hotărârilor Consiliului Științific înființat pe lângă Parcul Natural Apuseni a fost emise avize nefavorabile pentru punere în valoare a arboretelor afectate de ipidae în vederea extragerii arborilor din pădure ca și măsură de combatere datorită faptului că aceste măsuri s-au dovedit ineficiente atâta timp cât masa lemnoasă este evacuată după ce gândacii au zburat din arbori inventariați.

De asemenea, au fost urmărite lucrările de împăduriri, constatându-se că toate ocoalele care administrează fond forestier au efectuat lucrări de împădurire pe suprafețele trecute în clasa de regenerare, cu specii autohtone.

Activități de pescuit, vânătoare și cules

243. Bracamajul, otrăvirea, capcane

250. Recoltarea din floră

251. Recoltarea ilegală de specii floristice

În anul 2022 APNA a emis 48 de avize favorabile pentru activitățile de recoltare.

achiziționare/comercializare fructe de pădure, ciuperci, plante medicinale.

S-au continuat acțiunile de control la punctele de achiziție de ciuperci și fructe de pădure, împreună cu reprezentanți ai Jandarmeriei Montane, ocazie cu care s-a constatat faptul că deșeurile rezultate în urma activităților mai sus menționate, nu sunt evacuate periodic, parte din acestea fiind dispersate în jurul punctelor de achiziție.

Astfel, cu ocazia patrulelor s-a adus la cunoștința operatorilor economici obligațiile legale pe care le au din punct de vedere a protecției mediului, încheindu-se note de constatare în care au fost dispuse măsuri de evacuare și curățenie a acestor suprafețe. În urma verificărilor privind respectarea măsurilor impuse de APNA s-a constatat faptul că acestea au fost respectate.

Pe parcursul anului 2022 nu au mai fost amplasate tabere ilegale de culegători de ciuperci față de anii anteriori, astfel cantitatea de deșeuri a fost mult diminuată.

Braconajul însă, deși la scară mică, reprezintă o amenințare asupra speciilor de faună de interes cinegetic și a celor strict protejate, precum carnivore mari, păsări răpitoare, chiar dacă această activitate ilegală este permanent monitorizată și se iau măsuri de combatere a acesteia.

În anul 2022, au fost intensificate activitățile de prevenire a braconajului de către personalul APNA în colaborare cu Jandarmeria Montană și reprezentanții Poliției Române.

Activități miniere și extragere de minerale

301. Cariere

Pe teritoriul ariilor naturale protejate funcționează două cariere, la Băița-Plai jud. Bihor și la Mătișești jud. Alba. De asemenea, sunt prezente halde de steril în zonele Băița-Nucet, Valea Fagului, Valea Seacă, Valea Aleu, Valea Rea. Aceste zone sunt afectate într-un mod aproape iremediabil de intervenția antropică, impunându-se măsuri de reconstrucție ecologică. Toate aceste activități au început anterior anului 2004 și sunt monitorizate și în prezent.

În anul 2022, în urma verificărilor periodice, nu au fost constatate alte exploatări de resurse minerale, în plus față de cele menționate.

Activități de urbanism, industrializare sau activități similare

402. Urbanizare discontinuă

403. Locuințe/așezări dispersate

409. Alte forme de așezări

420. Depozite de deșeuri

Principala presiune asupra speciilor și habitatelor de pașiste cu care se confruntă APNA este realizarea de construcții/investiții în afara zonei de dezvoltare durabilă a activităților umane, fără ca aceste activități să fie generate întotdeauna de nevoi locale, ci de persoane sau grupuri de persoane din afara comunităților locale. Prin procesul de planificare, monitorizare și control, APNA a realizat în permanență acțiuni pentru prevenirea degradării peisajului, biodiversității și fragmentarea habitatelor naturale prin mijloacele legale și logistice de care dispune, nivelul acestei categorii de presiuni rămâne ridicat.

Pentru construcțiile ilegale identificate s-au aplicat măsurile legale și se monitorizează de asemenea efectele demersurilor legale întreprinse de către APNA în anii anteriori.

De asemenea, s-a continuat monitorizarea în vederea prevenirii abandonării deșeurilor și evacuării deșeurilor abandonate. În cursul anului 2022 s-au identificat noi zone de abandonare a deșeurilor precum și menținerea unor depozități preexistente în locații de pe raza PNA și siturilor Natura 2000 administrate. Personalul APNA întreprinde acțiuni de conștientizare a populației locale, numeroase activități de igienizare, montare de coșuri pentru colectarea deșeurilor. Existența depozitării necontrolate a deșeurilor în afara locurilor special amenajate se datorează lipsei contractelor cu firmele de salubritate sau nerespectării prevederilor contractuale de către acestea, dezinteresului manifestat de către locuitori și turiști față de această problemă.

Timpu liber și turismul

602. Complex de schi

- 608. *Camping, caravane*
- 622. *Vehicule nemotorizate*
- 623. *Vehicule motorizate*
- 624. *Alpinism, turism montan, speologie*

Activitățile intensive de recreere, necontrolate, mai ales în zonele sensibile ale ariilor naturale protejate se constituie ca presiuni asupra speciilor și habitatelor, peisajului și fenomenelor geomorfologice. Prin activitatea de avizare și controlul exercitat de APNA, aceste acțiuni sunt stopate sau menținute la un nivel minim.

Ca urmare a acțiunilor de patrulare și controalelor tematice, în acest an, s-au luat măsuri pentru dezafectarea unor vetre de foc ilegale, sancționarea accesului cu vehicule motorizate în afara drumurilor publice și a câmpării în perimetre neavizate, abandonării necontrolate a deșeurilor. O presiune ridicată asupra speciilor și habitatelor o reprezintă ATV-urile și motocicletele care circulă în afara drumurilor.

În urma acțiunilor de patrulare la Peștera Măgura au fost identificate săpături pe sub zidul care susține sistemul de închidere al peșterii. Aceste săpături au fost realizate cu scopul de a intra ilegal în peșteră, fără a fi identificată vreo persoană. Rangerii au introdus bolovani și pământ cu scopul de a obtura aceste săpături până la identificarea unei soluții astfel încât să nu se mai poată realiza săpături și acces necontrolat în peșteră.

Similar anilor precedenți, în anul 2022 s-a insistat pe acțiuni de prevenire și control a acestor tipuri de activități.

Poluare și alte impacturi ale activităților umane

- 700. *Poluarea*
- 701. *Poluarea apei*
- 703. *Poluarea solului*
- 709. *Alte forme de poluare sau alte forme asociate de poluare*

În unele zone carstice (ex. Platoul Carstic Ghețari, Ocoale, Padiș, Căput, etc.) lipsește un sistem de colectare, evacuare, epurare a apelor uzate, iar sistemele proprii care deservește construcțiile existente sunt ineficiente sau exploatare defectuos de către proprietari producându-se astfel o poluare difuză a apei care se infiltrază în sistemele carstice și iese uneori la suprafață unde este utilizată ca apă potabilă. Lipsa unui sistem eficient de distribuție a apei potabile și de epurare a apelor menajere sunt probleme majore care, în unele zone, constituie factori limitativi pentru dezvoltarea acestora, și pot duce la degradări ireversibile ale ecosistemelor subterane. Calitatea apelor curgătoare este afectată de poluarea cu deșeuri menajere din gospodăriile localnicilor, dar și din activitățile turistice. Fenomenul are o amploare mai mare în zona de intravilan din platoul Padiș, Valea Cetăților și în localitățile situate în bazinul superior al Văii Arieșului, satul de vacanță Vărtop.

Schimbări ale condițiilor hidrice provocate de om

- 850. *Modificarea funcționării hidrografice*
- 852. *Modificarea structurală a cursurilor de apă interioară*
- 899. *Alte schimbări ale condițiilor hidraulice provocate de om*

Construirea în trecut a barajelor care au creat acumulările existente (lacul Fântânele, lacurile din amonte și aval de Boga, lacul de pe valea Drăganului) s-au produs modificări în structura habitatelor, a compoziției în specii și a peisajului datorită fragmentării habitatului acvatic, a trecerii de la un regim de apă curgătoare la regim hidrologic lacustru

De asemenea, mai ales în zona sensibilă din platoul Padiș, dar și în alte zone cum ar fi bazinul superior al Văii Arieșului, s-au realizat numeroase captări de apă subterană fără o planificare teritorială adecvată și studii hidro-geologice de referință, după metoda „primul sosit – primul

servit”. Acestea pot produce modificări ale circulației apelor de suprafață și din sistemele carstice.

Lucrările de regularizare a torenților, efectuate în albia râurilor, afectează în mod negativ speciile de pești prin fragmentarea habitatului. Sunt afectate preponderent acele specii de pești care nu pot efectua sărituri mari pentru a depăși pragurile transversale: zglăvouca (*Cottus gobio*), zvârluga (*Cobitis taenia*), chișcarul (*Eudontomyzon danfordi*), etc. Toate lucrările realizate cu respectarea prevederilor legale în perioada asigurării administrării de către structura noastră și care au fost supuse procesului de avizare au avut ca și condiții principale asigurarea prevenirii fragmentării habitatelor.

Procese naturale biotice

950. Evoluția biocenotică

990. Alte procese naturale

Schimbările rapide din mediul înconjurător sunt cauzate de creșterea populației la nivel mondial, de creșterea ratei de consum a resurselor de către societatea umană și de schimbări ale tehnologiilor și ale organizării politico-sociale. Cea mai importantă componentă a schimbărilor globale o reprezintă modificarea climei datorită creșterii concentrației gazelor cu efect de seră, care are un impact important asupra mediului și activităților economice – sociale. Fenomenul de încălzire globală a condus la creșterea frecvenței evenimentelor extreme, alternanța rapidă între cariculă severă/seacă accentuată și precipitații abundente/inundații fiind din ce în ce mai evident.

În strânsă relație cu exploatarea materialului lemnos sunt și presiunile reprezentate de cauze naturale. Astfel, vântul puternic poate produce doborâturi de arbori pe suprafețe întregi de pădure, care a fost rărită inițial de o exploatare neadecvată.

Administratorii fondului forestier de pe suprafața PNA și a siturilor Natura 2000 administrate nu au reușit până la finalul anului 2022 exploatarea masei lemnoase doborâte și afectate de furtuni, existând în acest context riscul unor atacuri mai consistente ale gândacilor de scoarță, preponderent a genului *Ips*, dacă nu se vor adopta măsuri urgente de prevenire ale atacurilor ca și de extragere a materialului lemnos în timp util.

4. EVALUARE SUMARĂ CU STAREA DE CONSERVARE A ARIEI NATURALE PROTEJATE COMPARATIV CU ANUL PRECEDENT

PARCUL NATURAL APUSENI ȘI ROSCI 0002 APUSENI, ROSCI 0016 BUTEASA, ROSPA0081 MUNȚII APUSENI-VLĂDEASA ȘI CELE 55 DE ARII NATURALE PROTEJATE

Termenul stare de conservare, conform definiției din Directiva Habitate, se referă la situația de ansamblu a speciilor în bioregiunile din România, evaluările fiind planificate a fi realizate pe câte o perioadă de 6 ani.

În urma studiilor privind inventarierea, cartarea și evaluarea stării de conservare habitatelor naturale realizate în cadrul Proiectului POIM „Elaborarea instrumentelor pentru managementul adaptativ al capitalului natural din ariile protejate Parcul Natural Apuseni, ROSCI0002 Apuseni, ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa și ROSCI0016 Buteasa”, din cele 39 de habitate naturale din Formularul Standard al ROSCI0002 Apuseni au fost identificate fizic în teren doar 32 habitate naturale. Pentru ROSCI0016 Butcasa din cele 6 habitate naturale din Formularul Standard au fost identificate fizic în teren doar 5 habitate naturale.

Starea de conservare globală a celor 32 tipuri de habitate identificate în arcul PNA și al ROSCI0002 Apuseni, este următoarea.

- 20 habitate cu stare de conservare globală F (favorabilă)
- 10 habitate cu stare de conservare globală U1 (nefavorabil-inadecvat)
- 2 habitate cu stare de conservare globală U2 (nefavorabil-rău)

Ca urmare a furtunii din septembrie 2017, suprafețe relativ importante ocupate, în special, de habitatul 9410 *Păduri acidofile cu Picea abies din regiunea montană (Vaccinio-Piceetea)* au fost afectate de doborâturi de vânt și ulterior de atacul gândacilor de scoarță din genul *Ips*, starea de conservare globală a acestui tip de habitat este U2 (nefavorabil-rău). În zonele de conservare specială/zona de protecție integrală, în care predomină habitatul 9410 *Păduri acidofile cu Picea abies din regiunea montană (Vaccinio-Piceetea)* a scăzut impactul antropic negativ, dar a crescut cazul infestărilor cu gândaci de scoarță, preponderent a genului *Ips*, ca urmare a întârzierii punerii în aplicare a măsurilor urgente de prevenire ale atacurilor ca și de extragere a materialului lemnos în timp util. În zonele din afara zonei de conservare specială, unde s-a continuat activitatea de exploatare a masei lemnuase, preponderent a arborilor cu vârste înaintate, s-a observat o scădere a diversității biologice, fiind afectate, prin diminuarea locurilor de cuibărit, mai ales speciile de păsări răpitoare de zi și noapte, ca și cele de ciocănitori. De aceea se continuă monitorizarea acestor aspecte, cât și a dinamicii evoluției populațiilor de păsări și micromamifere.

Al doilea habitat cu stare de conservare globală U2 (nefavorabil-rău) este 7140 *Mlaștin turbatoase de tranziție și turbării mișcătoare*, datorită presiunilor datorate pășunatului și amplasării stânelor în proximitatea acestui habitat.

Habitatele de pășiști și fânețe își mențin cu stare de conservare globală U1 (nefavorabil-inadecvat), dar aceste habitate se confruntă cu o creștere a suprafețelor de teren abandonate pe care nu se mai desfășoară activități tradiționale de cosit și/sau pășunal, precum și cu presiunea construcțiilor neavizate de APNA în zona de management durabil. Se evidențiază necesitatea coroborării mai eficiente a legislației mediului cu cea din domeniul agricol, pentru evitarea, pe viitor, a degradării acestor tipuri de habitate, inclusiv prin lucrări realizate în temei legal din punctul de vedere al actelor normative privind agricultura.

Pentru ROSCI0016 Buteasa, starea de conservare globală a celor 5 tipuri de habitate din în arealul ROSCI0016 Buteasa, este F (favorabilă) 4 habitate și U1 (nefavorabil-inadecvat) pentru un habitat.

Tot în urma studiilor privind inventarierea, cartarea și evaluarea stării de conservare habitatelor naturale realizate în cadrul Proiectului POIM „Elaborarea instrumentelor pentru managementul adaptativ al capitalului natural din ariile protejate Parcul Natural Apuseni, ROSCI0002 Apuseni, ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa și ROSCI0016 Buteasa”, din cele 39 de specii de interes comunitar din Formularul Standard al ROSCI0002 Apuseni au fost identificate fizic în teren doar 34 de specii de interes comunitar.

Starea de conservare globală a celor 34 de specii identificate în arealul PNA și al ROSCI0002 Apuseni, este următoarea:

- 21 specii cu stare de conservare globală F (favorabilă)
- 12 specii cu stare de conservare globală U1 (nefavorabil-inadecvat)
- 1 specie cu stare de conservare globală U2 (nefavorabil-rău)

Specia *Triturus cristatus* a fost încadrată la starea de conservare globală U2 (nefavorabil-rău) deoarece a fost identificat un număr puțin de exemplare la limita vestică a PNA, fiind o specie care preferă o altitudinile joase spre deosebire de celelalte specii de amfibieni din PNA.

Pentru ROSCI0016 Buteasa, starea de conservare globală a speciei *Bombina variegata*, singura specie de interes conservativ identificată din arealul ROSCI0016 Buteasa, este U1 (nefavorabil-inadecvat) datorită altitudinii ridicate pentru specie. Specia *Carabus hampei* a fost încadrată la starea de conservare globală XX (necunoscut) nefiind identificată în sit, dar existând însă habitat potențial pentru specie.

Starea de conservare globală a celor 25 de specii de interes comunitar identificate în arealul PNA și al ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa, este următoarea:

- 21 specii cu stare de conservare globală F (favorabilă)
- 1 specie cu stare de conservare globală U1 (nefavorabil-inadecvat)
- 3 specii cu stare de conservare globală XX (necunoscut)

Specia *Aquila chrysaetos* a fost încadrată la starea de conservare globală U1 (nefavorabil-inadecvat) deoarece a fost identificată o singură pereche cuibăritoare cu un singur pui la cuib în zona de vest a PNA/ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa și un juvenil în partea nordică a ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa. Speciile *Bubo bubo* și *Crex crex* au fost încadrate la starea de conservare globală XX (necunoscut) nefiind identificate în sit, dar existând însă habitat potențial pentru aceste specii. Pescărașul albastru (*Alcedo atthis*) a fost de asemenea încadrat la starea de conservare globală XX (necunoscut) fiind identificate puține exemplare pe cursul râului Arieș pe limita sudică a PNA/ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa.

5. NR. DE AVIZE FAVORABILE/NEFAVORABILE ELIBERATE DE ADMINISTRATOR PENTRU PLANURI/PROIECTE/ACTIVITĂȚI SUPUSE PROCEDURILOR DE REGLEMENTARE DE MEDIU

În anul 2022 au fost emise 273 avize, din care în cadrul procedurilor de reglementare conduse de către autoritățile competente pentru protecția mediului, au fost emise 148 avize pentru planuri/proiecte/activități, iar 57 au fost emise în baza hotărârii Consiliului Științific înființat pe lângă APNA. De asemenea, din totalul avizelor emise în cadrul procedurilor de reglementare, 12 avize au fost nefavorabile în baza hotărârii Consiliului Științific înființat pe lângă APNA. Restul de 68 de avize nu au fost incluse în cadrul procedurilor de reglementare conduse de către autoritățile competente pentru protecția mediului.

Relaționarea cu Consiliul Științific

Componența Consiliului Științific al Parcului Natural Apuseni a fost aprobată de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor prin Ordinul nr. 1967 din 14.12.2015 și revizuită ulterior prin Ordinul nr. 1222 din 29.06.2016 și Ordinul 83 din 15.01.2021 privind aprobarea componenței Consiliului Științific înființat pe lângă Administrația Parcului Natural Apuseni.

În anul 2022 a fost organizată două ședințe a Consiliului Științific care a avut loc în data de 24 octombrie 2022 și 12 decembrie 2022, în regim electronic-teleconferință. Au fost discutate solicitările de avizare cuprinse pe ordinea de zi, precum și problemele cu care se confruntă Administrația Parcului Natural Apuseni, în vederea identificării de soluții pentru remedierea acestora.

APNA prin președintele și secretarul Consiliului Științific a menținut permanent comunicarea cu membrii acestuia și a transmis online solicitări de avizare și documentații care au necesitat analiză și fundamentare științifică din partea membrilor cu expertiză pe diferite domenii.

Astfel, au fost transmise spre analiză și supuse la vot de către membrii Consiliului Științific, un număr de 57 de solicitări pentru realizarea de planuri/programe/activități pe teritoriul ariilor naturale protejate administrate de APNA, respectiv pentru aprobarea planului anual de lucru pentru anul 2022 și al raportului de activitate pentru anul 2021. În urma centralizării voturilor, conform prevederilor legale în vigoare au fost întocmite în total 65 de hotărâri ale Consiliului Științific, în baza cărora APNA a emis avizele solicitate.

Relaționarea cu Consiliul Consultativ de Administrare

Componența Consiliului Consultativ de Administrare al Parcului Natural Apuseni și a siturilor Natura 2000 ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Butcasa și ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa, situri aflate în administrarea RNP Romsilva – Administrația Parcului Natural Apuseni R.A. a fost aprobată de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor prin Ordinul nr. 82 din 15.01.2021

În perioada 2022 s-a organizat o ședință de lucru a Consiliului Consultativ de Administrare al Parcului Natural Apuseni și a sitorilor Natura 2000 ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa, la care au participat 29 de membri, lista fiind anexat[procesului verbal din 06.12.2022.

6. CONTROALE ALE AUTORITĂȚILOR DE MEDIU (NR. DE CONTROALE, ORGANUL DE CONTROL, ASPECTE CONSTATATE, MĂSURI IMPUSE ȘI STADIU DE REALIZARE)

Nr. crt.	Instituția de control	Data	Obiectul controlului	Măsuri impuse	Stadiul de realizare a măsurilor impuse APNA
1	Garda Națională de Mediu – Comisarariatul Județean Bihor	10.01.2022	Inspecție de Mediu	Nu au fost impuse măsuri în sarcina RNP ROMSILVA – Administrația Parcului Natural Apuseni R.A.	Nu este cazul

PI. MANAGEMENTUL BIODIVERSITĂȚII

1.1. Inventariere și cartare

În anul 2022 au fost realizate 144 acțiuni de inventariere/identificare la 19 specii de faună (*Ursus arctos*, *Canis lupus*, *Lynx lynx*, *Rupicapra rupicapra*, *Lutra lutra*, *Aquila chrysaetos*, *Picoides tridactylus*, *Dendrocopos major*, *Tetrao urogallus*, *Dryocopus martius*, *Alcedo atthis*, *Falco peregrinus*, *Ciconia nigra*, *Strix uralensis*, *Bombina variegata*, *Triturus vulgaris ampelensis*, *Carabus variolosus*, *Rosalia alpina* și *Myotis myotis*) și 26 acțiuni de inventariere/identificare la 11 specii de plante (*Cypripedium calceolus*, *Campanula serrata*, *Iris aphyllas sp. hungarica*, *Syringa josikaea*, *Tozzia carpathica*, *Rhynchosporu alba*, *Swertia punctata*, *Lilium martagon*, *Lilium jankae*, *Gladiolus imbricatus*, *Asplenium adulterinum*) din PNA și siturile Natura2000 aflate în administrare.

În urma acestor acțiuni au fost completate fișe de observații în teren. Datele obținute din activitățile de inventariere/identificare au fost centralizate în baza de date pentru biodiversitate a APNA. Cu ocazia acestor acțiuni au fost identificate specii de păsări care se află în anexa I a DIRECTIVEI 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice. Din această categorie fac parte speciile *Ciconia nigra*, *Tetrao urogallus* și *Alcedo atthis*, care nu se află în formularul standard al ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa. La specia *Tetrao urogallus*, în decursul lunii aprilie a fost identificată o locație nouă de rotit în zona Ursoaia-Mărșoia ocazie cu care a fost atent monitorizată până la sfârșitul lunii, de unde a rezultat prezența a 4 masculi și 5 femele. Din inventarierele realizate în locul de rotit din zona Măgura Vânăta a rezultat un număr de aproximativ 13-17 exemplare de masculi cocos de munte și 10-12 femele în locul de rotit și proximitatea acestuia. Urme de prezență a acestei specii au mai fost identificate și în zonele Glăvoaia, Ursoaia-Mărșoia, Pârâul Roșu și Sorușet fără a fi identificate locurile de rotit. În cazul speciei *Alcedo atthis*, se menține prezența speciei pe râul Arieș unde prezența speciei este cunoscută din anii anteriori, fiind făcute observații și în perioada de cuibărire. Tot în cursul anului 2022 au fost realizate observații la specia *Aquila chrysaetos*, fiind inventariată o pereche cuibăritoare și un pui în zona Pietra Calului. Pentru specia *Falco peregrinus* pe lângă cele 3 locuri de cuibărit identificate în anii anteriori în zonele: Cheile Albacului, Cheile Ordânceuși și Cheile Galbenei, a mai fost identificat un cuib cu 3

pui pe valea Cătăii în ROSPA 0081 Munții-Apuseni-Vladcașa. Prezența speciei fiind identificată și în zona Pietrele Boghii și Pietrele Albe. În lunile octombrie și noiembrie s-a realizat inventarierea efectivelor de capră neagră, de pe suprafața ariilor naturale protejate administrate, estimându-se un efectiv de circa 80-90 exemplare, populația acestei specii fiind constantă. Activitățile de inventariere/identificare la speciile de amfibieni au dus la identificarea unei noi populații de 18 indivizi din specia *Triturus vulgaris ampelensis*, pe Valea Galbenei.

Cu ocazia acțiunilor de inventariere/identificare specii de floră au fost descoperite locații noi pentru specia de interes comunitar *Campanula serrata* în zonele Micău și Nimăiașa. În cazul speciei *Iris aphyllas sp. hungarica* a fost identificată o locație nouă în zona cascadei Pietrele Negre cu o populație de peste 150 de exemplare. Populația speciei *Syringa josikaea* identificată în anul 2020 în avalul de harajul Belis până la confluența cu Valea Neagră, a fost monitorizată în cursul lunii iunie și se menține un număr de cca 200 exemplare. Tot la această specie au fost identificate locații nouă pe Valea Someșului Cald, în prezent fiind o populație de cca 6 de exemplare. În cazul speciei *Cypripedium calceolus* au fost luate măsuri de protecție a habitatului acestei specii din zona Valea Seacă-Pârâul Podurilor fiind din nou delimitat cu banda reflectorizantă și s-a dispus să nu se intervină cu utilaje pentru extragerea materialului lemnos rezultat în urma doborârilor, dat fiind faptul că în această zonă solul este scheletic. A fost identificată o nouă locație cu prezența speciei *Cypripedium calceolus* în bazinul văii Stanciului. Acțiuni de monitorizare au fost realizate și la specia *Lilium jankae* în zona Cârligatele, unde se menține o populație de cca 250-300 exemplare. În zona Micău a fost monitorizată populația de *Swertia punctata*, datele indicând peste 80 de indivizi. Două locații noi au fost descoperite pentru specia *Swertia punctata* în zona Micău și Nimăiașa. Alte acțiuni au fost realizate asupra speciei *Tozzia carpathica* pe valea Someșului Cald și pârâul Alunul Mare, unde a fost identificată o populație de cca 20 de indivizi, respectiv 30 de indivizi.

Cartarea distribuției la speciile de floră a fost realizată la specia *Tozzia carpathica* pentru locațiile de pe valea Someșului Cald și pârâul Alunul Mare unde aceasta a fost identificată. Acțiuni de cartare au fost realizate și la specia *Syringa josikaea* pe valea Someșului Cald. De asemenea s-a realizat cartare distribuției pentru specia *Swertia punctata* în zona Micău și Nimăiașa. S-a realizat cartarea la specia *Cypripedium calceolus* pentru populația nou identificată de pe Valea Stanciului. La specia *Rhynchospora alba* s-a cartat distribuția speciei în Molhașul Mare de la Izbuț, fiind o specie edificatoare de habitat ocupă toată suprafața habitatului 7150 *Depresiuni turbatoase cu vegetație de Rhynchosporion*. Pentru *Asplenium adulterinum* s-a realizat cartarea a 2 poligoane în zona Pietrele Boghi. La specia *Centaurea kotschyana* s-a recartat distribuția în anul 2022 rezultând același poligon ca și la cartarea din anul 2021.

În urma analizei datelor din teren s-a realizat cartarea distribuției speciilor de faună în special la speciile umbrelă *Canis lupus*, *Ursus arctos*, *Lynx lynx*. S-a realizat cartarea speciilor *Myotis myotis*, *Triturus vulgaris ampelensis*, *Glaucidium passerinum*, *Picoides trydactylus*, *Falco peregrinus*, *carabus variolosus* și *Rosalia alpina* rezultând o distribuție insulară pe suprafața ariilor naturale protejate administrate. Aceste rezultate a fost centralizate în baza de date a APNA.

S-a continuat și în anul 2022 inventarierea speciilor invazive de plante de pe suprafața PNA și a siturilor NATURA2000, fiind realizate 13 acțiuni. Potrivit datelor obținute, speciile *Impatiens glandulifera* și *Reynoutria japonica* ocupă suprafețe destul de mari din vecinătatea drumurilor și apelor curgătoare fiind o amenințare destul de mare pentru speciile autohtone aparținătoare habitatului 6430 - *Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la câmpie și din etajul montan până în cel alpin* din zona văilor Someșul Cald, Arieș, Albac, Cobleș, Gârda Seaca, Băița, Aleu, Ordânceușa. Din compararea datelor din anul 2021 cu cele din anul 2022 rezultă că specia *Impatiens glandulifera* este în expansiune.

Activități de inventariere/identificare habitate s-au derulat pentru habitatul 91D0 **Turbării cu vegetație forestieră* în zona Ic Ponor și zona Padiș-Vărășoia. După prelucrarea datelor din teren s-a realizat cartarea acestui habitat rezultând suprafețe insulare. De asemenea au fost derulate activități inventariere/identificare pentru habitatul 722U **Izvoare petrifiante cu formare de*

travertin în zona văii Ordâncușii, pentru aceste suprafețe fiind realizată și cartarea. Pentru habitatul 4060 *Tufărișuri alpine și boreale* s-a realizat cartarea pentru poligoanele din zona văii Briței.

Activitățile de monitorizare a speciilor și habitatelor au fost realizate în conformitate cu protocoalele de monitorizare iar datele colectate în acest sens au fost centralizate în baza de date a APNA.

În lunile martie și aprilie au fost organizate împreună cu gestionarii fondurilor de pe suprafața PNA și a siturilor NATURA2000, acțiuni de estimare a efectivelor atât carnivore mari, respectiv urs brun, lup, râs și pisică sălbatică, cât și pentru estimarea efectivelor de erbivore: căprior, cerb.

În lunile octombrie, noiembrie s-a realizat inventarierea efectivelor de capră neagră, pe fondurile de vânătoare 66 Biharia, 64 Dumbrăveni, 63 Pictroasa și 69 Valea Drăganului, estimându-se un efectiv de circa 80-90 exemplare.

Au fost colectate, centralizate și analizate date și coordonate geografice pentru realizarea hărților de distribuție ale speciilor și cartarea habitatelor, inclusiv sintetizarea materialelor bibliografice existente, atât pentru PNA cât și pentru siturile Natura 2000 aflate în administrare.

Hărți cu distribuția speciilor în interiorul celor trei situri Natura 2000 precum și pe teritoriul PNA sunt în curs de elaborare și actualizare cu ajutorul imaginilor satelitare. În vederea cartării distribuției speciilor și introducerea datelor într-o bază de date compatibilă cu GIS, este conceput un program simplu de cartare, care folosește imaginea satelitară ca plan de bază, iar toate datele introduse în program sunt incluse în baza de date. Baza de date conține informații preuise referitoare la localizarea speciilor (coordonate geografice, numele locației etc.). Aceste informații sunt apoi transferate în sistem GIS de către specialistul în IT/GIS.

Activitățile de inventariere și cartare s-au desfășurat pe toată perioada anului, în funcție de perioadele favorabile pentru speciile din faună și floră în PNA și siturile Natura2000 administrate.

În urma studiilor privind inventarierea, cartarea și evaluarea stării de conservare habitatelor naturale realizate în cadrul Proiectului POIM „Elaborarea instrumentelor pentru managementul adaptativ al capitalului natural din ariile protejate Parcul Natural Apuseni, ROSCI0002 Apuseni, ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa și ROSCI0016 Buteasa” s-a realizat inventarierea și cartarea tuturor speciilor de interes conservativ din PNA și ariile naturale protejate administrate, în momentul de față APNA dispune o bază de date completă pentru speciile și habitatele de interes comunitar.

1.2. Monitorizarea stării de conservare

Monitorizării stării de conservare a speciilor s-a realizat s-a pornit de la lista speciilor menționate în Formularele Standard ale ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA Munții Apuseni-Vlădeasa, ca și a celor potențiale (posibil prezente în perimetrul arii protejate) întocmită pe baza lucrărilor publicate, a unor date de colectare indirecte, observațiilor realizate în teren, a extrapolării informației cu referire la structura specifică a habitatelor.

Pornind de la această listă primară, s-au adăugat speciile nou întâlnite și confirmate cele prezente în mod cert.

Pentru fiecare clasă de vertebrate și nevertebrate monitorizarea se realizează conform protocoale de monitorizare generale și cu specificitate pentru anumite grupuri de specii sau specii separate, ținându-se cont de aspectele legate de biologia și ecologia acestora.

În general, se utilizează metoda transectelor și a observațiilor în anumite puncte în conformitate cu ecologia și biologia speciilor respective.

La începutul anului 2022 a fost elaborat planul anual de monitorizare, care a fost prezentat în detaliu personalului de teren din cadrul APNA. Acest plan a stat la baza activităților de monitorizare desfășurate în teren pe parcursul acestui an. În baza acestui plan de monitorizare au fost realizate acțiuni de monitorizare la 7 specii de plante, fiind comparate datele cu cele obținute din anii anteriori, fără să apară diferențe semnificative la nivelul populațiilor cunoscute până în momentul

de față. La speciile de faună au fost realizate acțiuni de monitorizare pentru 7 specii, în urma cărora s-au analizat și comparat datele cu cele din anii anteriori. Nu apar diferențe semnificative la nivelul populațiilor cunoscute până în prezent. În cazul habitatelor naturale au fost realizate acțiuni de monitorizare pentru 3 tipuri de habitate.

Pe parcursul anului 2022 s-au continuat activitățile de monitorizarea speciilor de plante cu caracter invaziv și potrivit datelor obținute, speciile *Impatiens glandulifera* și *Reynoutria japonica* ocupă suprafețe destul de mari din vecinătatea drumurilor și apelor curgătoare fiind o amenințare destul de mare pentru speciile autohtone aparținătoare habitatului 6430 - *Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la câmpie și din etajul montan până în cel alpin din zona văilor Someșul Cald, Arieș, Albac, Cobleș, Gârda Seaca, Băița, Aleu, Ordânceușu.*

Au fost elaborate 10 protocoale de monitorizare pentru specii și habitate, care vor sta la baza acțiunilor de monitorizare în anii următori.

Pentru toate speciile și habitatele de interes comunitar au fost realizate protocoale de monitorizare, în cadrul Proiectului POIM „Elaborarea instrumentelor pentru managementul adaptativ al capitalului natural din ariile protejate Parcul Natural Apuseni, ROSCI0002 Apuseni, ROSPA0081 Munții Apuseni - Vlădeasa și ROSCI0016 Buteasa”

Sunt în curs de realizare protocoale de monitorizare pentru restul speciilor enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE și anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC, pentru alte specii importante de floră și faună menționate în formularul standard al ROSCI 0002 Apuseni și ROSCI0016 Buteasa, ca și pentru speciile de păsări cu migrație regulată nemenționate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC, în vederea completării bazei de date și extinderii monitorizărilor pe suprafețele incluse în siturile Natura 2000.

În cadrul activităților de teren, personalul APNA a înregistrat observații asupra floricii, faunei, activităților antropice, habitatelor, acestea fiind consemnate în fișele de observații în teren.

1.3. Activitate de teren, control, implementare reglementări și măsuri specifice de protecție

Pe baza Planului de Lucru pentru anul 2022, corpul de pază al APNA a derulat activități care au avut în principal următoarele tematici:

- realizarea de observații de floră/faună, conform protocoalelor de monitorizare comunicate de către biolog;
- realizare inventarierii construcții, infrastructură de vizitare, infrastructură de informare, ridicare coordonate pentru diverse puncte de interes, conform solicitărilor și instrucțiunilor comunicate de responsabilului IT/GIS;
- acțiuni de prevenire/combateră fapte ilegale precum și sancționarea făptuitorilor;
- supravegherea și/sau verificarea activităților de exploatare a resurselor naturale;
- prevenire și combatere activităților de braconaj, participare/supraveghere la partidele de vanatoare organizate de administratorii fondurilor cinegetice;
- supravegherea activităților turistice, inclusiv cele derulate în peșteri, informare și conștientizare vizitatori;
- realizarea de lucrări de reparații și întreținere a infrastructurii de vizitare și informare din teren
- derularea de lucrări administrative la clădirile APNA;
- asigurarea permanenței la centrele de vizitare din Gârda-Arieșeni, Doda Pili și la centrul administrativ și de vizitare din Sudrigiu;
- realizarea sarcinilor suplimentar atribuite agenților de teren (investiții, achiziții, SSM, PSI, mecanizare, administrare clădiri).

Au fost derulate un număr de 636 acțiuni de verificare / control din care 520 acțiuni APNA, 108 cu Jandarmeria Română, 1 acțiune cu Prefectura Bihor, 1 acțiune cu Aba Mureș, 6 acțiuni cu Consiliul Județean Cluj.

În cursul anului 2022 au fost întocmite de către rangeri ai APNA un număr de 43 procese

verbale de constatare și sancționare a contravențiilor din care:

- în baza OUG 57/2007, au fost întocmite 28 procese verbale în care a fost aplicată sancțiunea de avertisment, 13 procese verbale în care au fost aplicate sancțiuni în valoare de 65.000 lei;
- în baza L171/2010 a fost întocmit un proces verbal, în care a fost aplicată sancțiune în valoare de 5.000 lei. Un proces verbal de confiscare prin care a fost confiscată cantitatea de 500 kg cetină
- în baza OUG 195/2005 a fost întocmit un proces verbal în care a fost aplicată sancțiuni în valoare de 5000 lei

Rangeri au parcurs un număr de 92 de zone/trasee principalele de patrulare. În total s-au desfășurat un număr de 636 de acțiuni de patrulare și control în perimetrul ariilor naturale protejate administrate, rezultând un număr de 43 procese verbale de constatare și sancționare a contravențiilor constatate pe suprafața ariilor naturale protejate administrate cu o valoare de 75.000 mii lei.

Rezultatele activităților de supraveghere și control

1.3.1. Supravegherea respectării regimului deșeurilor, construcțiilor și a folosinței terenurilor

O problemă generală, identificată la nivelul întregii suprafețe a parcului și Siturilor Natura 2000 administrate o constituie deșeurile generate în urma activităților economice (construcții / investiții, turism, exploatare forestieră, pășunat) desfășurate pe suprafața ariilor naturale protejate administrate, precum și adoptarea din partea UAT-urilor a unui management neadecvat din punct de vedere a gestionării deșeurilor.

În cursul anului 2022 au fost inventariate și monitorizate 87 locații unde sunt depozitate deșuri, constatându-se faptul că acestea sunt în scădere față de anul 2021 (107 locații).

Totodată, în zonele unde în cursul anului aflorul de turiști este în creștere, cum ar fi zona Padiș, Glăvoi, Vârtop, Beliș și nu numai, administratorii terenurilor au amenajat spații speciale (platforme betonate înrejmuite cu gard dotate cu pubele) destinate depozitării deșeurilor, însă evacuarea acestora nu se realizează regulat de către firmele specializate, acumulându-se în cantități care depășesc capacitatea de depozitare.

Cu ocazia verificărilor realizate în teren privind respectarea condițiilor specifice emise de către APNA privind desfășurarea activității de exploatare forestieră, în ceea ce privește deșeurile rezultate în urma desfășurării activităților de exploatare forestieră, atât deșuri lemnoase abandonate în parchete sau în platformele primare, inclusiv în albiile pâraielor, cât și deșuri menajere generate și abandonate de muncitorii forestieri în jurul adăposturilor utilizate, în cursul anului 2022 s-a constatat faptul că lucrările de curățare a parchetelor sunt executate în proporție de 70%, platformele primare fiind curățate de resturi de exploatare la terminarea lucrărilor de exploatare forestieră, evitându-se depozitarea materialului lemnos pe albiile pâraielor, iar deșeurile menajere rezultate la adăposturile utilizate de muncitorii forestieri (construcții de tip nepermanent - vagoane forestiere) sunt evacuate periodic.

Cu toate acestea operatorii economici, muncitorii forestieri și personalul silvic, au fost informați constant de către rangeri despre obligația legală de a curăța parchetele și platformele primare de resturi de exploatare și de menținere a locurilor de adăpost în stare de curățenie, iar în condițiile specifice emise de APNA privind desfășurarea activității de exploatare forestieră s-a pus un accent deosebit pe gestionarea, respectiv evacuarea deșeurilor rezultate în urma desfășurării activităților de exploatare forestieră.

Pentru prevenirea depozitării ilegale de deșuri au fost organizate un număr de 106 patrule, inclusiv cu reprezentanți ai Jandarmeriei Române, cât și controale comune cu inspectori din cadrul Prefecturii Bihor.

Pe lângă aceste acțiuni de prevenire și combatere RNP ROMSILVA – Administrația Parcului Natural Apuseni în urma analizei datelor rezultate din monitorizarea locațiilor unde sunt depozitate deșuri în colaborare cu diferiți parteneri a organizat și a participat la un număr de 6

acțiuni de igienizare, în urma cărora au fost igienizate 12 locații fiind evacuată o cantitate de peste 350 mc deșeuri (80% plastic, 20% deșeuri).

Referitor la apele uzate în unele zone (ex. Platoul Carstic Ocoale, Padiș, Glăvoi, Contur Lac etc.) lipsește un sistem de colectare, evacuare, epurare a apelor uzate, iar sistemele proprii care deservește construcțiile existente sunt inefficiente sau exploatate defectuos de către proprietari producându-se astfel o poluare difuză a apei care nu se filtrează în sistemele carstice și iese uneori la suprafață unde e utilizată ca apă potabilă.

Lipsa unui sistem eficient de distribuire a apei potabile și de epurare a apelor menajere sunt probleme majore care în unele zone constituie factori limitativi pentru dezvoltarea acestora, și pot duce la degradări ireversibile ale ecosistemelor subterane. Calitatea apelor curgătoare este afectată de poluarea cu deșeuri menajere din gospodăriile localnicilor, exemplu fiind malul tehnic drept al râului Arieșul Mare de la izvor și până la confluența cu Valea Albacului, Valea Crăiasa dar și din activitățile turistice. Fenomenul are o amploare mai mare în zona de intravilan din platoul Padiș și Valea Cetăților, în zona Văii Sighiștelului și în localitățile situate în bazinul superior al Văii Arieșului, satul de vacanță Vărtop.

Ca și rezultat în baza OUG 195/2005 privind protecția mediului a fost întocmit un proces verbal, în care a fost aplicată sancțiune în valoare de 5.000 lei pentru depozitarea de deșeuri, iar ca măsură complementară s-a dispus igienizarea locației respective.

Una din principalele presiuni cu care se confruntă APNA de la începutul funcționării administrației este cea de extindere și dezvoltare a zonelor locuite, fără ca aceste activități să fie generate întotdeauna de nevoi locale mai curând de persoane sau grupuri de persoane din afara comunităților locale. Prin procesul de planificare, monitorizare și control APNA a încercat permanent să prevină degradarea peisajului și biodiversității, fragmentarea și degradarea habitatelor prin mijloacele legale și logistice de care dispune. Cu toate acestea nivelul acestei categorii de presiuni rămâne ridicat. În anul 2022 prevenirea acestor presiuni a fost realizată în primul rând prin procesul de avizare de planuri și proiecte, cea ce implică și activități de verificare și control precum și de corclare a datelor cu prevederile legale.

Pe parcursul anului 2022 au fost verificate de către rangeri amplasamentele a 51 de construcții pentru care a fost solicitat avizul APNA. Construcțiile ale căror legalitate este incertă sunt situate atât în intravilanul localităților cât și în extravilanul acestora, inclusiv în zona de protecție integrală (zona Padiș, zona La Grajduri, Vărășoia, zona Molhașurilor de la Izbuce, Contur Lac, Gârda, Arieșeni, Mătisești, Horea, Casa de Piatră) . Pe lângă construcția de clădiri, în zona de conservare specială au fost realizate și lucrări de alimentare cu energie electrică, lucrări de alimentare cu apă, fără aviz din partea APNA, fiind sesizate și în acest caz, instituțiile competente pentru soluționare în temei legal.

O problemă majoră cu care se confruntă APNA este aceea că, instituțiile abilitate (Consiliile Județene, Inspekția în Construcții, administrații UAT-urilor), adoptă o politică de necolaborare privind rezolvarea acestor cazuri semnalate de personalul APNA.

Referitor la plângerile penale formulate în cursul anului 2018 de către APNA privind construcțiile ilegale inventariate în cursul anului 2018, în cursul anului 2022 Judecătoria Huedin a respins plângerea noastră împotriva soluției de clasare dispusă de către Parchetul de pe lângă Tribunalul Alba, iar în dosarul aflat în cercetare la Parchetul de pe lângă Judecătoria Huedin nu s-a dispus, până în prezent, nici o soluție.

Cu privire la sesizările penale din cursul anului 2019, 2020, 2021 privind realizarea de construcții /investiții pe suprafața ariilor naturale protejate administrate formulate de către APNA către Parchetele de pe lângă Judecătoriile Beiuș, Cămpeni și Huedin, în cursul anului 2022 organele de cercetare penală au continuat efectuarea cercetărilor pentru construcțiile/investițiile sesizate.

Totodată, în cursul anului 2022 s-a continuat procesul de identificare/inventariere a construcțiilor / investițiilor realizate pe suprafața ariilor naturale protejate administrate, neidentificând-se nici o construcție nouă .

În cursul anului 2022 nu a fost identificată nici o construcție ilegală, neexistând nici o plângere penală în acest sens, singura sesizare penală formulată de către APNA în anul 2022 a avut ca obiect agresiunea fizică și verbală exercitată împotriva unui angajat având funcția de ranger în timp ce se afla în exercitarea atribuțiilor de serviciu, de către o persoană care desfășura activități interzise pe suprafața ariilor naturale protejate administrate de APNA (off-road).

1.3.2. Supravegherea și controlul exploatării resurselor naturale

1.3.2.1. Supravegherea și controlul managementului fondului forestier

Ca urmare a acțiunilor de patrulare întreprinse în anul 2022, pe suprafața Parcului Natural Apuseni, ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa au fost identificate tăieri ilegale de arbori atât din fondul forestier cât și din pajiști împădurite, pentru care s-au întocmit rapoarte și au fost aplicate măsurile legale. Au fost de asemenea verificate prin interogarea SUMAL 2 transporturi de material lemnos în vederea verificării legalității.

În anul 2022, corpul de pază al APNA a participat la acțiuni comune cu Jandarmeria Română, pentru controlul circulației materialului lemnos, prevenirea și combaterea tăierilor ilegale de arbori, astfel:

- în data de 17.08.2022 în zona Mârșoiaia , au fost identificate un număr de 9 cioate de cscnță rășinoase, care prezentau urme de vopsea dar nu prezentau amprenta dispozitivului special de marcat, fapt pentru care s-a întocmit procesul verbal împreună reprezentati Jandarmeriei și a fost înaintat către Poliția Câmpeni în vederea identificării autorului și aplicarea măsurilor care se impun.

Ca și rezultat în baza L171/2010 a fost întocmit un proces verbal, în care a fost aplicată sactiune în valoare de 5.000 lei.Un proces verbale de confiscare, confiscându-se 500 kg kg cetină, aceasta fiind predată în custodie ocoalelor silvice, conform prevederilor legale în vigoare.

Ca urmare a atacului dăunătorilor forestieri Ipidae din cursul anilor 2020 - 2022 pe suprafața ariilor naturale protejate administrate (Parcul Natural Apuseni, ROSCI0002 Apuseni, ROSPA 0081 Munții Apuseni – Vlădeasa), în zona de conservare specială a Parcului Natural Apuseni, pentru îndepărtarea efectelor calamităților naturale a fost avizat extragerea unui volum de 103 mc specia molid în zona cascada Vălu Mirseci și un volum de 61 mc specia fag în zona Valea Rea.

În suprafețele situate în afara zonei de conservare specială /zona de management durabil a Parcului Natural Apuseni pentru prevenirea/combaterrea atacului gândacilor de scoarță a fost avizat favorabil extragerea unui volum total de 17.876 mc produse accidentale (rășinoase), iar în aria specială de protecție avifaunistică a fost avizat favorabil extragerea unui volum de 96.660 mc produs accidentale.

La nivelul anului 2022 a fost monitorizată o suprafață de 4511 din care 2657 în zona de conservare specială ha constatându-se faptul că atacurile de *Ips sp.* s-au menținut la intensitate foarte ridicată comparativ cu anul 2021, gradăția populației fiind favorizată de condițiile meteo favorabile(temperaturi ridicate în cursul iernii 2021 – 2022 și seceta extremă din vara anului 2022 în care au fost înregistrate 2 luni fără ploaie) în perioada de înmulțirii. Măsurile aplicate de către administrația fondului forestier pentru controlul și reducerea populațiilor acestora fiind amplasarea de curse feromonale, dar și extragerea arborilor infestați din fondul forestier, nereușindu-se ca în cursul anului 2022 până la declanșarea zborului I, respectiv a zborului II să fie evacuată toată masa lemnoasă afectată ceea ce a condus la extinderea atacului la cote alarmante atât în zona de conservare specială cât și în suprafețe situate în afara zonei de conservare specială /zona de management durabil .

La nivelul zonei de conservare specială a Parcului Natural Apuseni, fondul forestier administrat de Ocolul Silvic Beliș este cel mai afectat de atacuri de Ipidae la nivelul UP II Ponor, UP I Târcaia – Buntești, UP I Padiș fiind estimat un volum de circa 172.838 mc pe o suprafață de 2277,09 ha din care 303,55 ha sunt afectate integral . Astfel în cursul anului 2022 ocolul silvic a solicitat condițiile specifice la punere în valoare a arborilor afectați de Ipidae în vedere extragerii materialului lemnos din pădure ca și măsură de combatere a extinderii atacului de ipidae.

Ca urmare a verificărilor realizate în teren s-a constatat faptul că arbori atacați de Ipidae sunt localizați pe liziera suprafețelor afectate de doborâturi și rupturi de vânt din cursul anilor 2017 - 2020, cele mai afectate sunt lizierele insorite, atacul Ipidaelor având o intensitate foarte puternică, arborii fiind puternic infestați cu Ipidae, grupați în ochiuri de 50 - 4000 arbori, însă materialul lemnos pentru care APNA a emis avize favorabile în vederea extragerii arborilor infestați cu Ipidae nu a fost evacuat din pădure înainte de producerea zborului I (primăvara anului 2021) ceea ce a condus la extinderea atacului la cote alarmante atât în zona de conservare specială cât și în suprafețe situate în afara zonei de conservare specială /zona de management durabil.

Luând în considerare cele descrise mai sus precum APNA în baza hotărârii Consiliului Științific a emis avize nefavorabile pentru punerea în valoare și evacuare a masei lemnoase ca și măsură de prevenire a extinderii atacului de Ipidae datorită faptului că aceste măsuri s-au dovedit ineficiente atâta timp cât masa lemnoasă este evacuată după ce gândacii au zburat.

Ca și o concluzie raportat la intensitatea atacului de Ipidae în cursul lunii octombrie 2022 cu ocazia monitorizării suprafețelor afectate și a zborurilor efectuate cu drona se constată faptul că suprafața focarelor active în care Ipidaele iermează este mai mică față de suprafața focarelor active rezultate după zborul I rezultând astfel că intensitatea atacului este în scădere .

În cursul anului 2023 aceste suprafețe vor fi atent monitorizate de reprezentanții din cadrul APNA privind modul de evoluție a dezvoltării populației de Ipidae.

1.3.2.2 Supravegherea și controlul activităților de vânătoare, pescuit, combaterea braconajului

Pe parcursul anului 2022 corpul Pază a participat la supravegherea acțiunilor de vânătoare organizate pe suprafața fondurilor de vânătoare incluse în ariile naturale protejate administrate în vederea verificării respectării condițiilor impuse în avizele APNA emise pentru această activitate, astfel au fost verificate 9 acțiuni de vânătoare organizate pe fondul cinegetic CJ 50 Giurcuja.

Raportat la numărul fondurilor cinegetice incluse total sau parțial în ariile naturale protejate, precum și avizarea de către APNA a cotelor de recoltă și a acțiunilor de recoltare a speciilor de interes cinegetic, s-a constatat faptul că administratorii fondurilor cinegetice nu solicită avizarea cotelor de recoltă, iar autoritatea competentă aprobă aceste cote de recoltă fără a consulta sau a solicita un aviz sau punct de vedere al RNP ROMSILVA – Administrația Parcului Natural Apuseni RA.

Astfel, odată ce autoritatea competentă aprobă aceste cote de recoltă o parte dintre administratorii fondurilor cinegetice a căror suprafață se suprapune parțial cu ariile naturale protejate nu mai solicită avizarea acțiunilor de vânătoare în cadrul procedurilor de mediu sub pretextul că realizarea cotelor de recoltă se face pe suprafața fondului cinegetic situat în afara limitelor ariilor naturale protejate.

În cadrul programului de evaluare a speciilor de interes cinegetic, conform L 407/2006 actualizată, în cursul anului 2022 din totalul de 12 administratori a fondurilor cinegetice doar 5 au notificat APNA privind acțiunile de evaluare a speciilor de interes cinegetic agenți de teren împreună cu reprezentanți ai fondurilor cinegetice, Agenției de Protecția Mediului, Garda Forestieră au participat la 5 acțiuni de evaluarea efectivelor de interes cinegetic conform anexei 1 și 2 din L 407/2006 actualizată.

În vederea prevenirii / combaterii braconajului la speciile strict protejate cât și cele de interes cinegetic, în colaborare cu reprezentanți ai Inspectoratului de Jandarmi, aferent județelor peste care se suprapun ariile naturale protejate administrate au fost organizate 82 patrule în zonele din PNA și Siturile Natura 2000 administrate cunoscute ca fiind frecventate de braconieri. În acest sens, în județul Bihor au fost vizate și patrolate 11 zone, în județul Alba 14 zone, în județul Cluj 8 zone. Totodată au fost realizate patrule pe 5 râuri pentru prevenirea și combaterea pescuitului ilegal, iar pe tot parcursul lunii octombrie și noiembrie au fost efectuate patrule noaptea, pentru prevenirea

braconajului la pești, în perioada de boiște la păstrăv. În prima jumătate a lunii octombrie, în perioada de boncănit a cerbilor, rangeri au realizat patrulări în zonele expuse braconajului la cervide, parte din aceste patruli fiind realizate cu reprezentanți ai administratorilor fondurilor cinegetice.

Referitor la combaterea braconajului piscicol au fost efectuate 31 patrulări ale agenților de teren în colaborare cu reprezentanți din cadrul OS Gârda și Inspectoratele Jandarmi Alba, Bihor și Cluj.

Față de anii precedenți acțiunile de braconaj s-au redus semnificativ, aici având un aport semnificativ implicarea administratorilor fondurilor cinegetice privind limitarea/stoparea braconajului precum și mijloacele moderne de supraveghere (camere foto, video cu transmitere on-line) utilizate în prezent pentru supravegherea fondurilor cinegetice. Cu toate acestea, netransmiterea de către administratorii fondurilor cinegetice a modului și perioadele în care se dorește să se efectueze partidele de vânatoare duce la premisa că în prezent se practică într-o oarecare măsură un "braconaj legal".

1.3.2.3. Supravegherea și controlul pășunatului

Cu ocazia verificării stănelor de către rangeri s-a realizat și inventarierea acestora, inclusiv numărul de animale constatându-se faptul că efectivul de animale cu care se pășunează pe suprafața ariilor naturale protejate administrate este în creștere.

Astfel în cursul anului 2022 au fost monitorizate activitățile de pășunat la cele 46 stâne (cu un efectiv de animale de circa 5000 ovine și 1000 bovine) inventariate în cursul anului 2021. La APNA a fost solicitat avizul pentru pășunat de 5 crescători de animale pentru un număr de 600 ovine și 20 bovine.

În cursul anului 2022 rangeri au demarat un număr de 22 acțiuni de verificare a condițiilor impuse de către APNA prin avizele emise pentru activitatea de pășunat, respectiv punctele de vedere emise pentru activitatea de întreținere a pășunilor, ocazie cu care a fost adus la cunoștință deținătorilor de animale obligativitatea obținerii avizului APNA pentru pășunat.

Ca și rezultat a acestor verificări s-a constatat respectarea condițiilor. Totodată în zona curba Lazurani, curba Firii, Băileasa, Piatra Arsă se impune ca în anii următori reducerea numărului de oi pe suprafața pentru a se evita suprapășunatul și impunerea ciobanilor să mute mai frecvent locul de tarlire pentru ca în aceste locuri vegetația este inexistentă, un astfel de exemplu ar fi zona numită "Curba Lazurani", județul Bihor și "Curba Firii" județul Cluj.

Referitor la pagubele produse de speciile de carnivore mari strict protejate asupra efectivelor de ovine/bovine care pășunează pe suprafața ariilor naturale protejate administrate, pe parcursul anului 2022 nu au fost cazuri de atac sau pagube la gospodării.

1.3.2.4. Supravegherea și controlul activităților de recoltare de fructe de pădure, plante medicinale, etc.

În baza avizelor emise de către APNA privind recoltarea/achiziționarea de fructe de pădure, ciuperci au fost efectuate controale la punctele de achiziție fructe de pădure și ciuperci, precum și la culegători. Au fost organizate o serie de patruli comune cu Poliția și cu Jandarmeria Română fiind realizate controale în vederea respectării condițiilor impuse prin avize, a respectării zonelor de unde se poate realiza recoltarea, depistării transporturilor ilegale de fructe de pădure/ciuperci. Au fost întocmite procese verbale de contravenție și a fost confiscată marfa transportată fără documente de însoțire.

Astfel, au fost organizate în colaborare cu Jandarmeria Română 16 acțiuni de verificare a modului de respectare a condițiilor impuse prin avizele APNA, constatându-se faptul că punctele de achiziție volante este o practică pentru persoanele juridice care desfășoară activități de recoltare /

colectare produse nelemnoase specifice fondului forestier, iar cantitățile specificate în borderoul de achiziție nu corespund cu cele faptice. Cu toate acestea având în vedere faptul că în legislația specifică ariilor naturale protejate nu există sancțiuni pentru colectare ci doar pentru recoltare, măsurile care se pot lua conform prevederilor OUG 57/2007 sunt limitate, propunând astfel că odată cu modificarea OUG 57/2007 să fie introdusă și sancțiunea pentru colectarea de fructe de pădure, ciuperci, plante medicinale în afara locurilor avizate de administratorii/custozii ariilor naturale protejate.

Având în vedere faptul că APNA nu dispune de mijloacele necesare cum ar fi cântare autorizate, recipiente de păstrare, mijloace de transport specializate a acestor produse nelemnoase, a distanțelor mari care trebuie parcurse până la centrele specializate de prelucrare a produselor nelemnoase unde se pot prelua acestea și datorită faptului că aceste produse sunt perisabile, iar măsurile care trebuie luate pentru conservarea acestora sunt urgente, duce la realizarea unor controale a căror rezultate nu sunt cele preconizate.

Exploatarea resurselor naturale, reprezentate de fructe de pădure, ciuperci și plante medicinale, exercită o presiune care, în condițiile unei legislații permissive preponderent neadevate reglementării acestor activități, ca și a dificultăților de punere a ei în aplicare, poate să ducă la diminuarea acestor resurse. În situația unor studii de evaluare a impactului activității asupra mediului realizate superficial de către firmele din domeniu, aceste activități de colectare, achiziționare, comercializare a fructelor de pădure, ciupercilor, plantelor medicinale etc., ar putea conduce, pe viitor, la afectarea gradului de conservare al habitatelor din care acestea sunt colectate.

Ca și rezultat în cursul anului 2022, în baza OUG 57/2007 au fost aplicate 2 sancțiuni privind recoltarea de produse nelemnoase specifice fondului forestier fără avizul RNP ROMSILVA – Administrația Parcului Natural Apuseni RA.

1.3.2.5. Supravegherea și controlul activităților de exploatare a resurselor minerale

În anul 2015, în urma verificărilor au fost constatate încălcări ale legislației cu privire la exploatarea de resurse minerale în perimetrul carierei de piatră Mătișești, administrată de SC King Stone SRL. Neregulile constatate sunt nerespectarea condițiilor impuse în avizul APNA numărul 95/RA/11.09.2009 privind modul și tehnologiile de exploatare a resurselor minerale, precum și reducerea suprafeței fondului forestier. Din datele deținute de APNA fondul forestier care face obiectul ocupării ilegale este în administrarea OS Valea Arieșului, D.S Alba. În cursul lunii noiembrie reprezentanți ai APNA împreună cu reprezentanți ai OS Valea Arieșului și D.S Alba au verificat dacă suprafața pe care este amplasată cariera este proprietate publică de stat administrată de D.S Alba, O.S Valea Arieșului. În urma verificărilor s-a constatat că, fondului forestier care face obiectul ocupării nu este în administrarea D.S Alba, acesta fiind în proprietatea comunei Horea, administrat de OS Horea-Apuseni.

Făță de cele prezentate mai sus rangerii APNA au verificat periodic în cursul anului 2022 dacă pe suprafața carierei de la Mătișești sunt desfășurate activități de exploatare a resurselor minerale constatându-se faptul că în cursul anului 2022 nu au fost demarate, proprietarul carierei afirmând ca se afla în faza de reînnoire a actelor și avizelor de reglementare a activității de exploatare.

Una din principalele presiuni cu care se confruntă APNA de la începutul funcționării administrației este cea de extindere și dezvoltare a zonelor locuite. Prima acțiune în acest proces de extindere este curățarea și nivelarea terenurilor aceste activități realizându-se pe suprafețe situate în afara intravilanțelor cu un impact puternic asupra speciilor și habitatelor. În cursul anului 2022 au fost identificate patru cazuri pentru care s-au aplicat sancțiuni în baza OUG 57/2007 în cuantum de 20.000 lei.

1.3.3. Supravegherea și controlul activităților de turism

Privind supravegherea și controlul activităților turistice pe parcursul anului 2022 împreună cu reprezentanți ai Inspectoratelor de Jandarmi aferente județelor peste care se suprapun ariile naturale protejate administrate în perioada iunie-septembrie au fost întreprinse un număr de 84 patrule privind limitarea/stoparea activităților de campare în afara locurilor special amenajate, aprinderea focului, accesul cu mijloace motorizate, accesul în mediul subteran, depozitări necontrolate de deșeuri.

Rangeri au efectuat verificări ale respectării condițiilor contractuale referitoare la administrarea peșterilor turistice amenajate din județul Alba de către Primăria Comunei Gârda de Sus și a Peșterii Urșilor de la Chișcău, județul Bihor, fiind vizate aspecte privind respectarea programului și a regulilor de vizitare, gestionarea deșeurilor și corectitudinea eliberării билетelor de vizitare.

În vederea asigurării conservării bunurilor patrimoniului geologic și speologic și a monitorizării activității turistice, în Peștera Urșilor de la Chișcău, peștera Ghețarul de la Scărișoara și peștera Ghețarul de la Vârtoș APNA a montat un sistem de monitorizare a turiștilor de tip "people counting". Efectul pozitiv al acestor sisteme de monitorizare de tip „people counting”, amplasat la intrarea în peșteră s-a reflectat în numărul de turiști raportat lunar conform prevederilor contractului de administrare în parteneriat, rezultând o creștere semnificativă.

În cursul anului 2022 rangeri au efectuat patrulări privind verificarea condițiilor impuse prin avizele eliberate de către APNA pentru 13 evenimente desfășurate pe suprafața ariilor naturale protejate administrate.

La nivelul ariilor naturale protejate în cursul anului 2022 s-a constatat o creștere accentuată a vizitatorilor către un turism de offroad. Un caz particular este semnalat în zona Vârtoș unde 6 operatori economici desfășoară activități de închiriere a ATV fără a informa beneficiarii privind regulile care trebuie respectate în ariile naturale protejate.

Ca urmare a verificărilor realizate la nivelul anului 2022 de corpul de pază, s-a constatat faptul că odată cu terminarea lucrărilor la principale căi de transport, fluxul de turiști este în creștere. Astfel de exemplu ar fi zona Padiș - Glăvoi, unde datorită faptului că nu există locuri special amenajate pentru campare, un management al deșeurilor adaptat nevoilor actuale ale zonei, amplasarea corturilor, vetrelor de foc sunt aleatorii, ducând astfel la pericolul apariției de noi locații de depozitare de deșeuri și altor presiuni care pun în pericol capitalul natural al ariilor naturale protejate administrate.

Ca și rezultat, în urma patrulărilor efectuate au fost întocmite 29 procese verbale de constatare și sancționare a neregulilor constatate, fiind aplicate sancțiuni în cuantum de 45.000 lei.

1.3.4. Colaborarea cu alte instituții ale statului, servicii publice, organizații neguvernamentale

Au fost derulate un număr de 636 acțiuni de verificare / control din care, 108 cu Jandarmeria Română, 0 acțiune cu Prefectura Bihor, 0 acțiune cu Aba Mureș, 6 acțiuni cu Consiliul Județean Cluj.

1.4. Managementul datelor

Activitatea de creare, actualizare a bazei GIS s-a desfășurat în mod continuu pe tot parcursul anului 2022, ca și în anii anteriori, prin prelucrarea și corelarea/integrarea în baza de date a APNA a datelor obținute din teren cu ajutorul echipamentelor din dotare într-un format compatibil cu sistemul GIS, respectiv coordonate și imagini aeriene cu ajutorul dronci.

Pe parcursul anului 2022 principalele date spațiale colectate în acest mod vizează observații asupra faunei/floriei/habitatelor, menționate și la capitolul privind inventarierea și cartarea, respectiv informațiile rezultate din activitatea de supraveghere și paza, privind localizarea construcțiilor fără aviz identificate în teren, a depozitelor ilegale de deșeuri și a neregulilor din domeniul silvic.

De asemenea se preciau datele geospațiale din cadrul documentațiilor depuse la APNA în vederea

obținerii avizelor (planuri de situație, piese desenate din planuri de amenajarea teritoriului sau amenajamente ale fondului forestier, etc.). În cursul anului 2022 au fost integrate în baza de date noi date cu privire la situația a 108 de amplasamente care fac referire la solicitări de avizare a construcțiilor pentru diverse proiecte, construcții și reabilitări de rețele de infrastructură și activități, amplasamente și evenimente. În ceea ce privește utilizarea resurselor naturale, în anul 2022 au fost preluate date din cele 5 amenajamente silvice și 1 amenajament pastoral care au fost supuse procedurii de avizare.

Totodată specialistul în tehnologia informației a asigurat mentenanța dotărilor tehnice, respectiv remedieri defecțiuni, actualizarea și instalarea aplicațiilor necesare pentru buna funcționare a calculatoarelor desktop și laptop, imprimantelor multifuncționale și a rețelei interne.

1.5. Reintroducerea speciilor dispărute

Nu este cazul în anul 2022.

1.6. Reconstrucție ecologică

Nu este cazul în anul 2022 pentru PNA și siturile Natura2000 administrate.

1.7. Implementarea setului de măsuri minime de conservare, respectiv a planului de management

Programul de activitate pentru anul 2022 al personalului APNA s-a desfășurat în conformitate cu Planul de lucru anual, care transpune prevederile propunerii de Plan de management. Prin activitățile curente, personalul APNA a pus în practică mare parte din măsurile prevăzute în seturile minime de măsuri de conservare a habitatelor și speciilor de interes comunitar prezente în PNA, și siturile Natura2000 administrate.

Printre aceste activități se numără:

- avizarea planurilor, proiectelor, activităților de pe raza PNA, siturilor Natura2000 administrate, cu impunerea unor condiții specifice, conform seturilor minime de măsuri de conservare pentru habitate și specii;
- controlul, monitorizarea implementării planurilor, proiectelor, derulării activităților de pe teritoriul PNA și siturile Natura2000 administrate;
- monitorizarea depozitării deșeurilor;
- controlul, monitorizarea activităților de management forestier;
- controlul, monitorizarea activităților de pășunat;
- controlul, monitorizarea activităților turistice;
- controlul, monitorizarea, interzicerea activităților, altele decât cele prevăzute în OUG 57/2007 cu modificările și completările ulterioare în zonele de protecție strictă și integrală;
- aplicarea măsurilor pentru asigurarea managementului conservării habitatelor și speciilor.

1.8. Baza de date geospațială care cuprinde în mod obligatoriu, distinct, informații aferente managementului biodiversității și istoricul vectorial al localizării și limitelor arealelor pentru care s-a solicitat și s-au eliberat documente în afara sau în cadrul procedurii de reglementare, la data de început și la data realizării raportului de evaluare. Baza de date geospațială poate cuprinde și alte informații relevante aferente procesului de administrare (baza de date geospațială se transmite la Agenția Națională pentru Arie Naturale Protejate în format electronic în baza unui proces-verbal de predare-primire).

Baza de date geospațială aferentă managementului biodiversității este actualizată pe baza acțiunilor de inventariere/identificare la specii de faună și floră din PNA și siturilor Natura2000 aflate în administrare prin completarea fișelor de observații în teren, ce cuprind informații despre

specie/habitat, localizare și coordonate geografice, număr de exemplare, condiții meteo pentru realizarea hărților de distribuție ale speciilor și cartarea habitatelor, inclusiv sintetizarea materialelor bibliografice existente, atât pentru PNA cât și pentru siturile Natura 2000 conexe.

1.9. Prevederile art. 22 din metodologie constituie criteriu distinct de evaluare a administratorilor ariilor naturale protejate, respectiv a administratorilor parteneri ai ariilor naturale protejate.

Pe parcursul anului 2022, ca urmare a solicitărilor ocoalelor silvice de pe raza Parcului Natural Apuseni și a Siturilor Natura 2000 administrate, APNA a analizat și a emis condiții specifice conform prevederilor și Ordinului 1822/2020 pentru un număr de 1716 unități amenajistice.

În procesul de verificare s-a urmărit dacă sunt respectate condițiile specifice la punerea în valoare a arboretelor și condițiile specifice ce trebuie respectate de titularii autorizațiilor de exploatare forestieră privind desfășurarea activităților de exploatare forestieră pe suprafața ariilor naturale protejate, transmise prin adresele APNA.

Ca urmare a fenomenelor meteorologice extreme (vânt puternic) din cursul anilor 2017-2020 pe suprafața ariilor naturale protejate administrate (Parcul Natural Apuseni, ROSCI0002 Apuseni, ROSPA 0081 Munții Apuseni – Vlădeasa), în cursul anului 2021 au fost continuate acțiunile de îndepărtarea a efectelor calamităților naturale prin extragerea materialului lemnos afectat de factorii destabilizatori, pentru care APNA a emis avizele favorabile privind derogarea de la prevederile amenajamentelor silvice în cursul anilor 2018 - 2021.

În cursul anului 2022, reprezentanții din cadrul APNA împreună cu reprezentanți din cadrul ocoalelor silvice au demarat acțiuni de verificare și control pe suprafața fondului forestier atât de stat cât și privat în vederea verificării modului de respectare a condițiilor specifice emise la punerea în valoare și exploatare a arboretelor privind: identificarea și păstrarea arborilor pentru biodiversitate curățarea parchetului și decojirea cioatelor, evacuarea periodică a resturilor menajere din platforma primară, nivelarea căilor de scos apropiat, deținerea de recipiente speciale privind depozitarea deșeurilor periculoase (combustibili fosili), interzicerea realizării reparațiilor utilajelor folosite în procesul de exploatare forestieră în platformele primare sau pe suprafața parchetului, degajarea și curățarea traseelor turistice de arbori care blochează accesul vizitatorilor.

Cu ocazia acestor controale, s-a constatat faptul că, sunt respectate condițiile impuse prin avizele APNA, sunt identificați și păstrați arbori pentru biodiversitate cât și lemnul mort, în procesul de exploatare forestieră fiind utilizate utilaje de tip forwarder, transportul tehnologic a masei lemnoase realizându-se prin suspendare nu târâre și semitârâre, lucrările de curățire a parchetelor și cojire a cioatelor fiind demarate concomitent cu procesul de exploatare a masei lemnoase, traseele turistice au fost degajate pe tranșoanele care se suprapun cu partizile aflate în exploatare, platformele primare au fost curățate de resturile de exploatare, însă au fost și cazuri în care au fost constatate nerespectarea acestor condiții fapt pentru care s-au aplicat măsurile legale care se impun.

Ca și rezultat în urma patrulărilor efectuate a fost întocmit 1 proces verbal de constatare și sancționare a neregulilor constatate, fiind aplicate sancțiuni în cuantum de 5.000lei.

P2. TURISM

2.1. Infrastructură de vizitare

Pe teritoriul ariilor naturale protejate există un sediu administrativ și 3 centre de vizitare. Toate cele 4 locații (Sudrigiu, Padiș, Doda Pili și Gârda – Arieșeni) au beneficiat de lucrări de întreținere, astfel încât activitățile propuse să fie desfășurate în condiții optime. Mai mult de atât, Centrul Administrativ și de Vizitare – sediul APNA – a beneficiat inclusiv de lucrări de reparații și îmbunătățiri la clădire și curte în vederea pregătirii evenimentului Ziua Europeană a Parcurilor 2022 (ZEP).

Pe suprafața ariilor naturale protejate administrate există un număr de 50 de trasee turistice ce beneficiază de promovarea APNA, respectiv 21 de trasee situate pe teritoriul județului Cluj, ce au fost omologate de către autoritatea publică centrală în domeniu, fără ca inițiatorul să obțină în prealabil avizul APNA.

Referitor la situația traseelor tematice, în anul 2021 administrația a fost contactată din nou de către un potențial partener cu privire la amenajarea traseelor tematice în zone umede, însă procedura de selecție a proiectelor nu a fost finalizată nici în decursul anului 2022. Cu toate acestea, în anul 2022 s-a finalizat traseul tematic ReConectare la Natura, care a fost completat cu alte 3 locații noi. Mai mult de atât, au fost efectuate acțiuni de întreținere a traseelor/potecilor turistice pe o lungime de 5 km pe traseul tematic *CV Padiș - Pietrele Boghii*, respectiv *O zi din viața unui păstrăv* prin recondiționarea suporturilor distruse, înlocuirea panourilor deteriorate, acolo unde a fost cazul.

Panourile de informare turistică sunt amplasate în zonele cheie și cu aflux mare de turiști, fiind realizate de către APNA din resurse proprii, prin proiectele derulate sau în colaborare cu parteneri. Astfel, în anul 2022 au fost amplasate un număr de 84 de panouri informative, de conștientizare, de avertizare, interzicerea depozitării de deșeurii etc., iar 13 dintre cele existente au fost reparate. Mai mult de atât, au fost întreținute cele 42 de locații de reconectare la natură, amenajate în 2020 cu ocazia Zilei Europene a Parcurilor 2020. Lista celor 42 de locații a fost completată de 3 locații noi în 2022.

Au fost realizate 6 acțiuni de igienizare pe suprafața ariilor naturale protejate administrate în locații identificate de către personalul APNA, alături de parteneri și voluntari din localități, după cum urmează:

- Alături de Ocolul Silvic Gârda pe cursul pârâurilor Ordâncușa și Gârda Seacă. Rezultate: 30 de saci de 180 Litri deșeurii pe o distanță de 4 km.
- Ocolul Silvic Beliș, în zona Bubuia-Ciurtuci-Poiana Horea. Rezultate: cca 250 kg de deșeurii.
- 02.05.2022, în cadrul campaniei inițiate de Ministerul Apelor și Pădurilor "Curățăm România", personalul de teren a participat împreună cu personalul silvic din cadrul Ocolului Silvic Beliș și voluntarii din Doda Pili, la o acțiune de igienizare a locurilor în care au fost identificate deșeurii, din zona Dealu Horii-Giurcuța, Obârșia Someșului și Izbuca Mic. Rezultate: cca 32 saci de deșeurii (120 litri fiecare), respectiv o cantitate totală de cca 3,8 mc.
- În perioada 04-05.06.2022, echipa APNA, alături de Clubul Alpin Român Filiala Cluj, a continuat igienizarea Lacului Beliș - Fantanele. În contextul acestui proiect complex de igienizare a Lacului Beliș - Fântânele s-au strâns peste 7500 de saci de deșeurii, anul acesta fiind colectați cca. 3700 de saci de către cca 180 de voluntari. Privind retrospectiv, au fost necesare două etape care au cumulat 5 zile, circa 300 de voluntari, 200 de locuri în caiace/canoa/bârcei, 7 bărci suport, peste 10 camioane de deșeurii și parteneriate cu dedicare. Cele trei elemente principale ale acestui proiect au fost: mediu, conștientizare, sport.
- În perioada 02-03.07.2022, echipa APNA, alături de Clubul Alpin Român Filiala Cluj, a continuat igienizarea zonelor accidentate din Padiș. În jur de 100 de voluntari ne-am adunat din nou, membri ai CAR Filiala Cluj, echipa Administrației Parcului Natural Apuseni și 40 de studenți ai Facultății de Educație Fizică și Sport, UBB Cluj. Raportul de cântar al AVE

Bihor ne-a comunicat circa 900 de saci cu deșeură colectate, 2900 kg plastic și metal, 520 kg sticlă. Cele trei elemente principale ale acestui proiect au fost: mediu, conștientizare, sport.

- Octombrie - Zona Pietrele Albe-Vlădeasa, s-au adunat un număr de 30 saci de deșeură, respectiv o cantitate de 2 mc.

2.2. Servicii, facilități de vizitare și promovarea turismului

În vederea promovării imaginii ariilor naturale protejate administrate și a Regiei Naționale a Pădurilor - Romșilva, precum și a practicării unui turism responsabil, APNA a realizat 32 categorii de materiale de promovare, distribuite în mediul online sau offline. Printre aceste materiale, unele realizate în cadrul proiectului POIM „Elaborarea instrumentelor pentru managementul adaptativ al capitalului natural din ariile protejate Parcul Natural Apuseni, ROSCI0002 Apuseni, ROSPA0081 Munții Apuseni - Vlădeasa și ROSCI0016 Buteasa”, putem enumera: harta turistică, calendare 2023, felicitări, filmări, materiale aferente ZEP 2022 (tulnice, invitații, roll-up, banner, badge, PIXURI etc), album, ghidul vizitatorului, insignă PNA, ecusoane, snur ecuson PNA, banner PNA, poster flora/fauna PNA în sala de conferințe, autocolant sala conferințe, diplomă onorifică și de mulțumire, broșura de prezentare a planului de management, afișe întâlniri factori interesați, afișe anunțare sesiuni de informare și conștientizare privind valorile Parcului Natural Apuseni și a ariilor naturale protejate, afișe promotionale pentru evenimentele din centrele de vizitare, tricou igienizare Lacul Beliș, banner social media igienizare Lacul Beliș, magnet igienizare Lac Beliș, video promovare Smida Jazz Festival - APNA Partener, Sicker chestionar vizitatori - cod QR updatat, filme scurte de tip reclană, respectiv DVD-uri inscripționate cu filmele scurte realizate.

În cadrul acțiunilor de promovare a imaginii parcului, reprezentanții APNA au evidențiat faptul că începând cu anul 2009 administrația parcului a obținut recunoașterea Parcului Natural Apuseni ca Destinație Europeană de Excelență, EDEN de către Comisia Europeană.

Promovarea efectivă a turismului în ariile naturale protejate administrate a avut loc prin diverse metode și canale de comunicare, precum:

- Online
 - prin crearea unor materiale de promovare sau postări specifice promovării obiectivelor turistice cu ajutorul canalelor de comunicare precum: pagina web, Facebook, Instagram, YouTube. Aceste materiale au fost realizate de către echipa APNA, atât din punct de vedere al design-ului, cât și din punct de vedere al conținutului (informații, imagini, etc)
 - prin distribuirea evenimentelor responsabile ale partenerilor din domeniul turismului
 - prin interviuri online, având ca subiect principal: promovarea destinației inclusiv prin acțiuni de igienizare combinate cu activități de agrement sau metode tehnice de coborâre în coardă, a comportamentului responsabil, respectiv a regulilor de respectat în ariile naturale protejate.
- Offline
 - în cadrul acțiunilor și programelor destinate copiilor
 - în cadrul activităților de teren, în scop de conștientizare, prevenție, supraveghere, verificare, control
 - în cadrul centrelor de vizitare ale Parcului Natural Apuseni, în limita disponibilității agenților de teren, atunci când activitatea lor nu presupune alte deplasări pe teren în scop de monitorizare, supraveghere, verificare și control. Centrele de vizitare sunt utilizate inclusiv pentru organizarea întâlnirilor de lucru, conferințe, prelegeri, activități în parteneriat și pentru comunitatea situată pe teritoriul ariilor naturale protejate
 - în cadrul punctelor de informare turistică - există 7 puncte de informare

turistică localizate în ariile naturale protejate administrate (Gârda de Sus, Ghețari, Platoul Călineasa, Scărișoara, Sohodol, Nucet, Beliș), însă doar 3 dintre acestea funcționează în mod frecvent, pe baza unui program stabilit.

- în cadrul evenimentelor și proiectelor organizate fie pe cont propriu, fie în colaborare, prin parteneriat sau pe bază de invitație
- în cadrul evenimentelor din țară sau străinătate, a deplasărilor la diferite conferințe, seminarii, întâlniri de lucru tematice etc.
- prin materialele de promovare amplasate în locații cheie, cu flux mare de turiști, sau în imediata apropiere a diverselor obiective turistice.

Referitor la inventarierea unităților de cazare și servicii, personalul APNA a inventariat un număr de 93 pensiuni/hoteluri/restaurante/moteluri/etc. existente pe teritoriul ariilor naturale protejate și în vecinătatea acestora, urmând ca în anul 2023 să se continue inventarierea unităților de cazare și alimentație publică.

În ceea ce privește spațiile de campare, chiar dacă nu sunt amenajate în mod corespunzător și nu dispun de toate facilitățile necesare, acestea se găsesc în mai multe locații cum ar fi Poiana Glăvoi, Valea Sighiștelului, intravilan Padiș, intravilan Îc Ponor, intravilan Gârda de Sus. Locuri de campare mai sunt oferite și de către întreprinzători particulari, proprietari de pensiuni, sau localnici, pe terenuri proprietate privată, în zone situate în intravilan.

Consiliul Județean Bihor a început demersurile legale în vederea amenajării spațiilor de campare în condiții corespunzătoare în Poiana Glăvoi. Mai mult de atât, APNA își exprimă în continuare susținerea pentru dezvoltarea turismului responsabil în cadrul ședințelor organizate de către Consiliul Județean Alba sau Cluj.

În baza unui contract de comision semnat cu un ghid autorizat, APNA oferă servicii de ghidaj/însoțire a vizitatorilor, în mod direct, doar la obiectivul Peștera Ghețarul de la Vărtop. Conform raportărilor transmise de către persoanele juridice cu care APNA are încheiat contract de administrare în parteneriat, 209356 de turiști au vizitat peșterile cu infrastructură de vizitare, respectiv Peștera Urșilor – Chișcău, Poarta lui Ionel și Ghețarul de la Scărișoara. Peștera Ghețarul de la Vărtop este administrată în mod direct de către APNA și a fost vizitată în anul 2022 de către un număr de 3070 de turiști.

2.3. Managementul vizitatorilor

Datorită faptului că cele două sisteme de tip people counting, montate la Peștera Urșilor de la Chișcău, respectiv Peștera Ghețarul de la Scărișoara, s-au dovedit a fi eficiente în monitorizarea vizitatorilor, APNA a reușit în 2022 să monteze un nou sistem de tip diferit la Peștera Ghețarul de la Vărtop. Astfel, APNA va putea asigura atât creșterea veniturilor proprii, cât și controlul eficient al activităților partenerilor în vederea respectării prevederilor legale.

A fost efectuat serviciul de permanență în locațiile din parc cu flux mare de turiști, la fiecare sfârșit de săptămână în lunile de vară, respectiv iarnă, și în perioadele când au fost anunțate grupuri organizate de turiști. Aceste acțiuni au fost efectuate cu scopul de a supraveghea fluxul turistic, de a furniza informațiile necesare turiștilor, de a preveni încălcarea legislației în vigoare și de a aplica măsurile legale care se impun în scop de protecție și conservare.

În fiecare an, pe teritoriul ariilor naturale protejate administrate se organizează diverse activități de agrement, de specturism, de fotografiere/filmare, competiții sportive, precum și activități de tip "tabără" sau "școală", iar acestea sunt supravegheate de rangerii parcului. În anul 2022 au fost emise 57 de aprobări pentru aceste tipuri de activități, dintre care 3 de tip anual, cuprinzând mai multe activități și notificări anterioare.

Din dorința de a veni în ajutorul vizitatorilor noștri, s-a actualizat de către personalul APNA ghidul online cu reguli de vizitare, disponibil pe pagina web a APNA.

În anul 2022, s-a continuat sondajul ce face parte din activitățile proprii ale APNA de

dezvoltare a turismului responsabil și are ca scop conturarea unei imagini cât mai realiste cu privire la atractivitatea Parcului Natural Apuseni (ca destinație), evaluarea nevoilor vizitatorilor din Parcul Natural Apuseni și soluționarea acestora în conformitate cu măsurile de conservare a biodiversității și protejarea mediului înconjurător. Acest sondaj s-a realizat atât prin promovarea chestionarului online, dar și offline prin stickerele ce conțin cod QR de redirecționare spre chestionar.

P3. CONȘTIENTIZARE, CONSERVARE TRADIȚII ȘI COMUNITĂȚI LOCALE

3.1. Tradiții și comunități

Locuitorii din zona Munților Apuseni denumiți "moții" în județul Alba și "crișeni" sunt una din cele mai reprezentative populații din mediul montan la nivel național fiind renumiți pentru meșteșugurile lor și tradițiile vechi păstrate de-a lungul a sute de ani.

Principalele activități în care sunt angrenați membrii comunităților locale din ariile naturale protejate sunt: silvicultură, prelucrarea lemnului, cultivarea plantelor, creșterea animalelor, vânătoare, pescuit, cosit, pășunat, pomicultură, minerit și comerț. Dezvoltarea turismului rural responsabil în aceste zone constituie cea mai importantă perspectivă de viitor pentru comunitățile locale.

Dintre cele mai importante târguri/festivaluri anuale promovate și organizate pe suprafața ariilor naturale protejate administrate amintim:

- Târgul Lemnarilor în comuna Horca
- Târgul de la Călineasa în comuna Gârda de Sus
- Târgul Național de Turism Rural de la Alba
- Smida Jazz Festival de la Smida

În anul 2022, promovarea tradițiilor și comunităților locale a avut loc prin următoarele acțiuni:

- Evidența manifestărilor locale tradiționale în mediul online
- Programul culinar-artistic susținut de factori interesați parteneri ai Parcului Natural Apuseni în cadrul cinei festive ZEP 2022, respectiv prin evenimentul cultural cuprinzând inclusiv recitaluri la instrumente muzicale utilizând doar acustica peșterii (flaut, tulpic, vioară cu goarnă) în Pesteră Ursilor
- Promovarea produselor locale prin includerea amplasării standurilor partenerilor APNA în programul ZEP 2022, respectiv prin expunerea produselor la CAV Sudrigiu
- Promovarea arhitecturii tradiționale în cadrul întâlnirii cu studenții Departamentului de Silvicultură și Inginerie Forestieră din cadrul Universității din Oradea
- Implicarea partenerilor din comunitatea locală în organizarea activităților educaționale destinate elevilor din cadrul unităților de învățământ ce funcționează pe raza UAT-urilor care se suprapun cu ariile naturale protejate. Astfel, s-au promovat produsele locale culinare
- Realizarea unor materiale, precum ghidul activităților tradiționale
- Promovarea tradițiilor, comunităților și a produselor locale în cadrul deplasărilor la evenimente din țară și străinătate
- Participare la evenimente culinare și tradiționale precum:
 - 10.07.2022 Festivalul de tradiții și obiceiuri, Poiana Călineasa, comuna Garda de Sus, jud. Alba
 - 10.07.2022 Sărbătoare tradițională Avram Iancu, comuna Marisel, jud. Cluj
 - 19 - 20.08.2022 Smida Jazz Festival, comuna Beliș, județul Cluj

- 21.08.2022 Târgul Lemnarilor, com. Horea, județul Alba.
- 10.09.2022 Ziua Europeană a Patrimoniului 2022, Muzeul Țării Crișurilor, Mun. Oradea, județul Bihor
- 02-04.09.2022 Târgul de la Albac, jud. Alba
- 17.12.2022 - Târgul de Crăciun de la Răchițele, jud. Cluj

3.2. Conștientizare și comunicare

Activitățile de conștientizare și comunicare s-au realizat atât în mediul online, cât și în mediul offline. Aceste activități au avut ca obiectiv creșterea gradului de conștientizare a populației privind importanța conservării biodiversității, subliniind totodată efectele negative cauzate de presiunea antropică asupra capitalului natural din arii naturale protejate. Astfel, acțiunile de conștientizare au avut loc prin diverse metode și canale de comunicare, precum:

- Online
 - prin crearea unor materiale de promovare (video, calendar, poster, ghid, broșură, sticker, etc) sau postări specifice importanței conservării biodiversității cu ajutorul canalelor de comunicare precum: pagina web, Facebook, Instagram, YouTube. Aceste materiale au fost realizate atât prin implicarea echipei APNA (design și conținut), cât și în cadrul proiectului POIM „Elaborarea instrumentelor pentru managementul adaptativ al capitalului natural din ariile protejate Parcul Natural Apuseni, ROSCI0002 Apuseni, ROSPA0081 Munții Apuseni - Vlădeasa și ROSCI0016 Butcasa”
 - prin afișarea buletinului informativ, a ghidului educațional, respectiv a ghidului vizitatorilor pe pagina web al APNA
 - prin acordarea a 11 interviuri și a articolelor publicate în mass-media locală și națională, având ca subiecte principale: depozitarea ilegală a deșeurilor, adoptarea unui comportament responsabil în ariile naturale protejate administrate, acces auto motorizat necontrolat, incendii, efectele gândacilor *Ips typographus*, reguli de respectat în ariile naturale protejate etc
 - prin materialele realizate în cadrul evenimentelor organizate
- Offline
 - În cadrul evenimentelor și proiectelor organizate de către echipa APNA și parteneri, după cum urmează:
 - 21 Martie - Ziua Internațională a Pădurilor cu tema "Inspire for the Future – The Role of Forests in Ensuring Sustainable Production and Consumption" (Un viitor mai bun: Rolul pădurilor în asigurarea producției și consumului durabil)
 - Ziua Europeană a Parcurilor ediția 2022 (ZEP 2022), cu tema "Noi suntem natura – regândim, restaurăm, reconectăm", așa cum a fost stabilită de Federația Europeană a Parcurilor - Europarc.
 În acest an, evenimentul a fost găzduit la nivel național de către Administrația Parcului Natural Apuseni. Acest eveniment a fost organizat de Regia Națională a Pădurilor - Romsilva prin Administrația Parcului Natural Apuseni și a reunit reprezentanții tuturor administrațiilor de parcuri naționale și naturale din România, a altor structuri și autorități naționale și locale cu responsabilități în domeniul protecției mediului și conservării naturii, administrațiilor publice, mediului de afaceri, mediului academic, societății civile, precum și invitați speciali din țară și din străinătate și alte categorii de factori interesați. Programul a inclus: alocuțiunile reprezentanților

- autorităților și invitațiilor speciali, prezentări în cadrul temei evenimentului (invitat special dr. ing. Zeno Oarcea, pionierul rețelei de parcuri naționale și naturale ale României), vizitarea standurilor de prezentare ale administrațiilor de parcuri naționale și naturale și ale factorilor interesați ai Parcului Natural Apuseni -degustare produse culinare tradiționale prezentate, eveniment cultural, recitaluri la instrumente muzicale utilizând doar acustica peșterii (flaut, tulinic, vioară cu goarnă), prezentare tematică a peșterilor susținută de experți de specialitate: formare și evoluție, descoperire și explorare, beneficii pentru oameni, protecție și conservare, cina festivă ZEP 2022, program culinar-artistic susținut de factori interesați parteneri ai Parcului Natural Apuseni, vizită Parcul Natural Apuseni și ariile naturale protejate integrate - Interpretarea naturii, carstului și culturii locale a fost asigurată de către experți de specialitate.
- În asociere cu ZEP 2022, în cadrul proiectului „Elaborarea instrumentelor pentru managementul adaptativ al capitalului natural din ariile protejate Parcul Natural Apuseni, ROSCI0002 Apuseni, ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa și ROSCI0016 Buteasa”, proiect cod SMIS 122643, finanțat în cadrul Programului Operațional Infrastructură Mare, derulat în perioada 2019-2022, Administrația Parcului Natural Apuseni a organizat Ziua Porților Deschise prin acțiunile organizate la sediul său, în care prin prezentările despre ariile naturale protejate administrate vor fi distribuite materiale informative de conștientizare publică realizate în acest proiect.
 - Ziua Mondială a Mediului 2022, prin a doua ediție de igienizare a Lacului Belis - Fântânele
 - Eveniment de tip porți deschise la Centrul de vizitare Garda de Sus desfășurat în perioada 18.07.2022 – 25.07.2022
 - Ziua porților deschise la Centrul de vizitare Doda Piliu desfășurat în perioada 19.08.2022 – 26.08.2022
- o În cadrul evenimentelor și proiectelor organizate de către partenerii APNA, prin prezentări susținute de către echipa administrației:
- Acțiuni de distribuire calendare și panouri *Cum să conviețuim cu urșii*, în cadrul unităților de învățământ și a UAT-urilor
 - La startul competiției Cupa Vlădeasa-Schi alpinism-Schi de tură 2022
 - În cadrul festivității de premiere a evenimentului „Vlădeasa Winter Trail”
 - În cadrul Simpozionului Internațional Științific Studentesc, organizat de către Universitatea din Oradea cu sprijinul și participarea APNA. După prezentare, atât cei 50 de studenți, cât și profesorii au fost însușiți în teren de către personalul APNA pentru vizitarea unor păduri cvasivirgine, în UP 1 Ponor, OS Belis, parcelele 91-93
 - În cadrul acțiunilor de igienizare raportate;
 - În cadrul ZEP 2022 - prezentare tematică a peșterilor susținută de experți de specialitate: formare și evoluție, descoperire și explorare, beneficii pentru oameni, protecție și conservare, interpretarea culturii locale, program culinar-artistic
 - În cadrul igienizării Lacului Belis, respectiv a zonelor accidentate din Padiș, o parte din personalul de teren, respectiv voluntari CAR Filiala Cluj, au ales să participe la acțiunea de conștientizare a comunităților locale prin abordarea lor directă, cu privire la subiectul abandonării deșeurilor. S-au identificat nevoi și s-au conturat noi colaborări pentru natură și oameni

- 17 întâlniri pentru conștientizarea stakeholderilor locali din UAT-urile suprapuse cu ariile naturale protejate administrate în cadrul proiectului „Elaborarea instrumentelor pentru managementul adaptativ al capitalului natural din ariile protejate Parcul Natural Apuseni, ROSCI0002 Apuseni, ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa și ROSCI0016 Butesa”
- Conștientizare asupra importanței ariilor naturale protejate prin materialele distribuite în cadrul concursului de alergare montană Maraton Oxigen Plus 2022
- Conștientizare la Centrul de vizitare a Primăriei Gârda cu privire la întocmirea amenajamentelor pastorale
- Prin proiectul NoMAD Library - amplasarea unui igloo în Glavoi, ce oferă oportunitate de lectură în aer liber privind domeniul ariilor protejate/mediu/stiințele vieții
- În cadrul Smida Jazz Festival, comuna Beliș, județul Cluj prin stand și discuție liberă în zona de Grow
- În cadrul Târgului Lemnarilor, com. Horca, județul Alba - stand
- La deschiderea Triatlon Beliș 2022
- Prin însoțirea pe teren a grupurilor internaționale din Statele Unite ale Americii, U.K. sau Ungaria.
- Prin prezentările susținute în cadrul centrelor de vizitare ale APNA
- În cadrul activităților de teren, în scop de conștientizare, prevenție, supraveghere, verificare și control, în vederea supravegherii și/sau sprijinirii realizării acestora în condiții optime și fără a crea prejudiciul capitalului natural (ex: maratoane, escalade, tabere, etc)
- Prin materialele de informare și avertizare amplasate sau distribuite fie de către echipa APNA, fie de unitatea de implementare a proiectului POIM, după cum au fost descrise anterior.

Pe lângă cele menționate, reprezentanții APNA au participat în anul 2022 fizic sau online, după caz, la diferite simpozioane, întâlniri tematice, conferințe, manifestări în țară sau străinătate:

- Atelier de lucru online în vederea identificării unui set de măsuri în privința combaterii/reducerii braconajului în cadrul „Platformei Regionale Apuseni pentru coexistența cu carnivorele mari”, organizat de WWF România
- Conferința Europarc 2022 - Austria. Participarea a fost câștigată de către Timea Izsak, ranger/responsabil educație ecologică din cadrul APNA, în cadrul unui quizz online organizat de către Federația Europarc în 2020. În cadrul conferinței, persoana delegată a susținut o prezentare a proiectelor ample de igienizare organizate de către APNA, proiect prin care s-a evidențiat legătura dintre sport și mediu
- Întâlnirea cu reprezentanți Direcției Agricole Alba, ai primarilor Arieșeni, Gârda, Scărișoara, Albac, Horea, Garda Forestieră Alba și USAMV Cluj-Napoca privind întocmirea amenajamentelor pastorale pe raza PNA. S-au discutat aspecte privind setul de măsuri pe suprafața PNA cu privire la elaborarea amenajamentelor pastorale și aplicarea ulterioară a acestora
- Întâlnire de lucru înfrințare OMD-uri regionale, MAT, Cluj-Napoca.
- 14 - 16 septembrie - Sesiunea de networking în cadrul proiectului “Masuri active de protecție și conservare a biodiversității și peisajului din arealul Parcului Natural Porțile de Fier”
- 26 - 27 septembrie - Târgu Jiu - Ziua Mondială a Turismului - Lansare rute cultural-turistice și înfrunirea destinațiilor EDEN din România;
- 28 - 30 septembrie - Zakopane, Polonia - 2nd Carpathian ESD Seminar - Carpathian

Convention

- 18 - 19 octombrie - ședință de lucru directori parcuri - RNP Romsilva, București
- Noiembrie - Participare eveniment Transilvania Food Summit - USAMV Cluj-Napoca, Conferința de diseminare a Protocolului de la Nagoya, Cluj Napoca.
- Decembrie - Participare online 2 webinarii Europarc (Spotlight on Youth, Ways of Wellbeing in Nature), respectiv o întâlnire online ESD Seminar.

3.3. Educație ecologică

Activitățile de educație ecologică s-au realizat atât în mediul online, cât și în mediul offline, după cum urmează:

- În mediul online, prin filmările realizate, conectate cu diverse curiozități despre fauna sălbatică a Parcului Natural Apuseni
- Tabăra Națională Vârșoia organizată de către Clubul de Speologie Cristal și Politehnia cu suportul Federației Române de Speologie și în parteneriat cu Administrația Parcului Natural Apuseni
- Prin instruirile din cadrul celor două împăduriri, organizate prin parteneriat cu Clubul Alpin Român - Filiala Cluj și Ocolul Silvic Belis:
 - În data de 07.05.2022, prin activitatea de împădurire a unei suprafețe afectate de doborâturile de vânt din 17.09.2017 situată în UA 50A , UP. I Poiana Horea , OS Belis, Canton 5 Ciurtuci. La activitate au participat un număr de 130 voluntari, precum și reprezentanți ai DS Cluj, OS Belis, și echipa APNA. Șantierul de împădurire a fost organizat pe o suprafață de 5,0 ha, fiind o lucrare de completare a regenerării naturale. S-au plantat un număr de 6000 de puiți din specia molid, 2000 bucăți puiți din specia larix.
 - În data de 14.05.2022, prin activitatea de împădurire a unei suprafețe afectate de doborâturile de vânt din 17.09.2017 situată în UA 86A , UP. II Ponor , OS Belis. Șantierul de împădurire a fost organizat pe o suprafață de 9.6 ha, fiind o lucrare de completare a regenerării naturale. S-au plantat un număr de 28.000 bucăți puiți din specia molid, 2000 bucăți puiți din specia larix și 3800 bucăți puiți din specia fag.
- Educație ecologică prin prezentare și convorbire alături de copiii/elevii/studenții de la Clubul Copiilor – Stei, Școala Generală Rachitele, Colegiul Tehnic Ioan Ciordas din Beius, Liceul Național de Informatică - Arad, Liceul Economic din Timișoara, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Universitatea Oradea, Departamentul de Silvicultură și Inginerie Forestieră
- Vizită organizată pentru câștigătorul Junior Ranger Contest Hungary – program de 5 zile organizat în PNA alături de echipa APNA, respectiv delegația Parcului Național Koroš-Maros
- Excursie tematică de o zi cu elevii Școlilor Generale din Poieni, respectiv Horea cu activități de primiere la Centrul de Vizitare Garda-Arieseni și activități educative de recunoaștere a speciilor de floră și faună din PNA. După finalizarea programului de la CV Garda, a urmat o vizită a peșterilor Ghețarul de la Scărișoara și Ghețarul de la Vârtop
- Prin materialele de educație ecologică realizate și actualizate: calendar, video, broșura protecția și conservarea biodiversității, pliant comunicare evenimente speciale, filmări faună, album, expoziție picturi Clubul Copiilor Stei la CAV Sudrigiu, 12 tipuri de ghiduri cu speciile și habitatele din ariile naturale protejate vizate de proiect POIM, filme scurte de tip reclamă, respectiv DVD-uri inscripționate cu filmele scurte realizate

În anul 2022, personalul APNA a interacționat online cu 42 de unități de învățământ, care

funcționează pe teritoriul ariilor naturale protejate administrate. Așadar, cele 42 de parteneriate sunt active și există o colaborare continuă, aceste unități de învățământ exprimându-și deja dorința de implicare în cadrul activităților propuse pentru anul 2023, în cadrul Săptămânii Verzi și nu numai.

P4. MANAGEMENT ȘI ADMINISTRARE

4.1. Echipament și infrastructură de funcționare

Echipament și infrastructură	Valori în lei, pentru:		Sursa investiției
	2021	2022	
Total construcții, din care:	4.131.157	4.131.157	
CENTRU DE VIZITARE PADIȘ	1.056.151	1.056.151	fonduri PHARE CBC
CENTRU DE VIZITARE DODA-PILII	584.610	584.610	fonduri PHARE CBC
CENTRU DE VIZITARE GÂRDA-ARIEȘENI	698.655	698.655	fonduri PHARE CBC
CENTRU ADMINISTRATIV ȘI DE VIZITARE SUDRIGIU	1.706.352	1.706.352	fonduri PHARE CBC
RACORD ELECTRIC SUBTERAN SUDRIGIU	22.312	22.312	fonduri PHARE CBC
USA și GARD DE FIER Ghejar Scărișoara	11.607	11.607	fonduri PHARE CBC
Echipeanente tehnologice	457.828	480.408	fonduri PHARE CBC/POIM 122643
Mijloace de transport, din care:	652.274	662.940	
OPEL VIVARO	58.901	58.901	fonduri PHARE CBC
DACIA DUSTER LAUREATE 15 110 E5 4X4	66.106	66.106	fonduri proprii
DACIA DUSTER LAUREATE 15 110 E5 4X4	73.546	73.546	fonduri proprii
VEHICUL PT ORICE TIP DE TEREN ATV LINHAI	21.000	21.000	fonduri proprii
ATV OUTLANDER MAX DPS 570	123.521	123.521	fonduri POIM 122643
BARCA PNEUMATICA CADET RIB DL ALU-360	35.591	35.591	fonduri POIM 122643
DUSTER COMFORT BLUE DCI 115 4 WD	91202.75	91202.75	fonduri POIM 122643
DUSTER COMFORT BLUE DCI 115 4 WD	91202.75	91202.75	fonduri POIM 122643
DUSTER COMFORT BLUE DCI 115 4 WD	91202.75	91202.75	fonduri POIM 122643
Mobilier, aparatură, birotică	1.027.839	1.027.839	fonduri PHARE CBC
TOTAL GENERAL	6.277.839	6.302.344	

4.2. Personal de conducere, coordonare, administrare

În conformitate cu Organigrama aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație al

Regiei Naționale a Padurilor – Romsilva numărul 2 din 29.01.2020 structura de personal este alcătuită din 7 persoane la birou, respectiv 13 rangeri. La finalul anului 2022 nu există posturi vacante, doar un contract individual de muncă suspendat în vederea efectuării concediului pentru creșterea și îngrijirea copilului pe o perioadă de 2 ani.

În cadrul APNA, având în vedere că nu există posturi în structura de personal pentru sarcinile privind SSM, PSI, mecanizare, achiziții publice, administrare infrastructură (inclusiv clădiri) ele au fost atribuite șefului pazei și rangerilor, activitățile aferente acestora fiind realizate suplimentar, pe lângă cele principale, conform fișei postului. Totodată, activitatea de secretariat a fost îndeplinită de către specialistul în educație ecologică, iar în ce privește activitățile de avizare (preluarea și verificarea dosarelor depuse, cererea de informații suplimentare, încadrarea legală, întocmirea avizelor) acestea au fost realizate în colaborare de către 4 salariați ai APNA, în funcție de specificul dosarelor.

4.3. Documente strategice și de planificare (stadiul de realizare a regulamentului, planului de management, a unor proiecte cu finanțare europeană/alte surse de finanțare care vizează aria naturală protejată)

Denumire document/proiect	Stadiul de realizare
Planul de management al Parcului Natural Apuseni și a siturilor Natura 2000 ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA0081 Munții Apuseni - Vlădeasa	<p>Planul de management al PNA a fost finalizat în cadrul proiectului PHARE CBC „Culor ramănițu-maghetar pentru conservarea biodiversității” în luna iunie 2006.</p> <p>A fost revizuit de către Consiliul Științific și Consiliul Consultativ de Administrare al PNA în anul 2008, fiind retras în vederea aprobării de 2 ori în același an, în urma corecțiilor pe această temă cu autoritatea națională responsabilă.</p> <p>Începând cu anul 2010, bugetul a fost reevaluat în cadrul proiectului GEF-LINDE „Îmbunătățirea Sustenabilității Financiare a Sistemului de Arie Protejate din Carpați”, astfel încât datele rezultate din acest proiect sunt utilizate în revizuirea propunerii de plan de management.</p> <p>Începând din anul 2011 a fost propus Planul de Amenajare a teritoriului Zonal Parcul Natural Apuseni, jud. Alba, finalizat în 2012, prin care s-au stabilit limitele intravilanelor din PNA pe teritoriul jud. Alba și s-au corectat în GIS limitele acestor intravilane, ulterior transpuse în Planul de management al PNA ca zone de dezvoltare durabilă.</p> <p>Pe parcursul anului 2012 a fost supus analizei APNA și CS revizuirea Planului Urbanistic General al comunei Beliș, situată integral în parc, fiind transpusă pentru prima dată limitele zonei de intravilan în GIS și corectate cu zonele de dezvoltare durabilă așa cum au fost transpuse în propunerea de plan de management.</p> <p>În anul 2016 a fost întocmită propunerea de Plan de management al Parcului Natural Apuseni într-un nou format, incluzând date despre siturile Natura 2000: ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa, cu consultarea Consiliului Consultativ de Administrare și avizat de către Consiliul Științific. Ulterior a fost transmis către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor și către Agenția Națională pentru Protecția Mediului, în vederea semnării acestuia, conform prevederilor celui contract de administrare.</p> <p>În anul 2017 propunerea de Plan de management al Parcului Natural Apuseni și a siturilor Natura 2000: ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa se afla încă pe procedura de reglementare a Agenției pentru Protecția Mediului Cluj.</p> <p>În anul 2018 propunerea de Plan de management al Parcului Natural Apuseni și a siturilor Natura 2000: ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA0081 Munții Apuseni - Vlădeasa a primit avizul de mediu emis de către Agenția pentru Protecția Mediului Cluj și a fost transmis spre aprobare către Agenția Națională pentru Arie Naturale Protejate.</p> <p>Cu o mare încredere insuficientă care să fundamenteze planul de management integral, APNA a depus o solicitare de finanțare în cadrul POIM, iar în anul 2019 a fost aprobat contractul de finanțare pentru proiectul „Elaborarea instrumentelor pentru managementul adaptiv al capitalului natural din arie</p>

naturale protejate Parcul Natural Apuseni, ROSCI0002 Apuseni, ROSPA0081 Munții Apuseni - Vlădeasa, ROSCI0016 Buteasa" care are ca principal obiectiv elaborarea Planului de management integrat al Parcului Natural Apuseni și a ariilor naturale protejate suprapuse acestuia.

Pe parcursul anului 2022 a continuat implementarea proiectului „Elaborarea instrumentelor pentru managementul adaptiv al capitolului natural din ariile naturale protejate Parcul Natural Apuseni, ROSCI0002 Apuseni, ROSPA0081 Munții Apuseni - Vlădeasa, ROSCI0016 Buteasa”. ca câștig obiectiv general este elaborarea Planului de management integrat al Parcului Natural Apuseni și a siturilor Natura 2000 ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa, ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa, precum și a ariilor naturale protejate cu care se suprapun.

Regulamentul Parcului Natural Apuseni, al siturilor de importanță comunitară ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa, al ariilor de protecție specială avifaunistică ROSPA0081 Munții Apuseni - Vlădeasa și al ariilor naturale protejate de interes național cu care se suprapun

Regulamentul Parcului Natural Apuseni, al siturilor de importanță comunitară ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa, al ariilor de protecție specială avifaunistică ROSPA0081 Munții Apuseni - Vlădeasa și al ariilor naturale protejate de interes național cu care se suprapun a fost finalizat în anul 2016, iar în urma consultării cu membrii Consiliului Consultativ de Administrare și a avizării de către Consiliul Științific, acesta s-a transmis pentru aprobare Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, precum și Agenției Naționale pentru Protecția Mediului.

În anul 2017 Regulamentul Parcului Natural Apuseni, al siturilor de importanță comunitară ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa, al ariilor de protecție specială avifaunistică ROSPA0081 Munții Apuseni - Vlădeasa și al ariilor naturale protejate de interes național cu care se suprapun a fost transmis Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate în vederea aprobării.

În anul 2018 Regulamentul Parcului Natural Apuseni, al siturilor de importanță comunitară ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa, al ariilor de protecție specială avifaunistică ROSPA0081 Munții Apuseni - Vlădeasa și al ariilor naturale protejate de interes național a fost avizat de către Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate și a fost transmis spre aprobare către Ministerul Mediului.

În anul 2019 APNA a transmis Regulamentul Parcului Natural Apuseni, al siturilor de importanță comunitară ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa, al ariilor de protecție specială avifaunistică ROSPA0081 Munții Apuseni - Vlădeasa și al ariilor naturale protejate de interes național cu modificările solicitate de către Ministerul Mediului.

Cu unire a modificărilor majore solicitate de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor cu privire la conținutul Regulamentului Parcului Natural Apuseni, al siturilor de importanță comunitară ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa, al ariilor de protecție specială avifaunistică ROSPA0081 Munții Apuseni - Vlădeasa și al ariilor naturale protejate de interes național, în anul 2020 a fost reluată procedura, respectiv discutată în cadrul Consiliului Consultativ de Administrare, avizat de către Consiliul Științific și Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate, ulterior fiind trimis spre aprobare către autoritatea publică centrală care răspunde de protecția mediului.

În anul 2021 APNA a primit 13 solicitări de clarificare și propuneri de modificare, transmise de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, care nu fost soluționate. Drept urmare în anul 2022 Regulamentul a fost aprobat prin Ordinul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor nr. 1901/2022.

APNA a încheiat un număr de 42 de acorduri de parteneriat și protocoale de colaborare pentru diverse domenii de activitate, respectiv cu instituții de învățământ, cu organizații neguvernamentale, cu societăți comerciale și alte entități care desfășoară activități pe suprafața ariilor naturale protejate.

În perioada 01.12.2019 - 30.11.2023, APNA implementează proiectul "Elaborarea instrumentelor pentru managementul adaptiv al capitolului natural din ariile protejate Parcul Natural Apuseni, ROSCI0002 Apuseni, ROSPA0081 Munții Apuseni - Vlădeasa și ROSCI0016 Buteasa", cod SMIS 122643, finanțat prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020, în valoare totală de 22.512.776,71 lei, având ca obiectiv general elaborarea Planului de management integrat al Parcului Natural Apuseni și a siturilor Natura 2000 ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa, ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa, precum și a ariilor naturale protejate cu care se suprapun.

4.4. Instruire personal

Pe parcursul anului 2022 au fost realizate instruirii ale personalului APNA (17 persoane) în cadrul proiectului "Elaborarea instrumentelor pentru managementul adaptativ al capitalului natural din ariile protejate Parcul Natural Apuseni, ROSCI0002 Apuseni, ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa și ROSCI0016 Buteasa", cod SMIS 122643, finanțat prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020. Instruirile au fost realizate în mai multe sesiuni:

- o sesiune de instruire utilizare a aplicațiilor – 10 zile
- o sesiune de instruire de monitorizare pe grupuri taxonomice – 40 zile
- o sesiune de instruire monitorizare pe grupe de habitate - 12 zile
- o sesiune de instruire conceptualizare, comunicare și gestionare a proiectelor de tip "citizen science" în relația specifică cu grupurile țintă – 5 zile

Fiecare sesiune a dispus de o componentă teoretică și una practică desfășurată în teren pentru utilizarea aplicațiilor și a protocoalelor de monitorizare.

De asemenea consilierul juridic al APNA a participat la instruirea consilierilor juridici ce s-a organizat la Cluj-Napoca.

4.5. Bugetul asigurat pentru administrarea ariei naturale protejate, pentru anul în care se face raportarea (valoarea cheltuielilor efectuate în folosul ariei, valoarea tarifelor încasate)

Analiza cheltuielilor efectuate de APNA pe grupe de activități prevăzute în contractul de administrare, este redată în tabelul de mai jos:

-mii lei-

Denumire Activitate	Fonduri RNP	Alte Fonduri	Total	Ore Realizate
1.1. Cartare și inventariere	48.34	0.00	48.34	839
1.2. Monitorizare și statut de conservare	120.85	0.00	120.85	2097
1.3. Patrulare, implementare reglementări și măsuri specifice de protecție	362.56	0.00	362.56	6292
1.4. Managementul datelor	120.85	0.00	120.85	2097
1.5. Reconstrucție ecologică	0.00	0.00	0.00	
Subtotal 1. Managementul biodiversității	652.61	0.00	652.61	11326
2.1. Infrastructura de vizitare	120.85	0.00	120.85	2097
2.2. Servicii de turism, informare, marketing și promovare	72.51	0.00	72.51	1258
2.3. Managementul vizitatorilor	48.34	0.00	48.34	839
Subtotal 2. Managementul vizitatorilor	241.71	0.00	241.71	4195
3.1. Tradiții și comunități	12.09	0.00	12.09	210
3.2. Conștientizare publică și comunicare	48.34	0.00	48.34	839
3.3. Educație ecologică	24.17	0.00	24.17	419
Subtotal 3. Conștientizare publică, moștenire culturală, dezvolt. locală	84.60	0.00	84.60	1468
4.1. Echipament și infrastructură de	604.27	10.301.00	10.905.27	10487

funcționare				
4.2. Personal conducere, coordonare, administrare	737.21	290.00	1.027.21	12794
4.3. Documente strategice și de planificare	72.51	0.00	72.51	1258
4.4. Instruire personal	24.17	0.00	24.17	419
Subtotal 4. Management și administrare	1.190.60	5.143.00	6.333.60	23.988
Indirecte	0,00	0,00	0,00	0
Subtotal	0,00	0,00	0,00	0
Total general	2.417.09	10.591.00	13.008.09	41.948

4.6. Bugetul alocat pentru anul 2023 (sursele de finanțare, valoare, activități propuse)

Denumire Activitate	Fonduri RNP	Alte Fonduri	Total
1. Managementul biodiversității			
1.1. Cartare și inventariere	57.38	0.00	57.38
1.2. Monitorizare și statut de conservare	143.45	0.00	143.45
1.3. Patrulare, implementare reglementări și măsuri specifice de protecție	430.35	0.00	430.35
1.4. Managementul datelor	143.45	0.00	143.45
1.5. Reconstrucție ecologică	0.00	0.00	0.00
Subtotal 1. Managementul biodiversității	774.63	0.00	774.63
2. Managementul vizitatorilor			
2.1. Infrastructura de vizitare	143.45	0.00	143.45
2.2. Servicii de turism, informare, marketing și promovare	86.07	0.00	86.07
2.3. Managementul vizitatorilor	57.38	0.00	57.38
Subtotal 2. Managementul vizitatorilor	286.90	0.00	286.90
3. Conștientizare publică, moștenire culturală, dezv. locală			
3.1. Tradiții și comunități	14.35	0.00	14.35
3.2. Conștientizare publică și comunicare	57.38	0.00	57.38
3.3. Educație ecologică	28.69	0.00	28.69
Subtotal 3. Conștientizare publică, moștenire culturală, dezv. locală	100.42	0.00	100.42
4. Management și administrare			
4.1. Echipament și infrastructură de funcționare	717.25	0.00	717.25
4.2. Personal conducere, coordonare, administrare	875.05	0.00	875.05
4.3. Documente strategice și de planificare	86.07	0.00	86.07
4.4. Instruire personal	28.69	0.00	28.69
Subtotal 4. Management și administrare	1.707.06	0.00	1.707.06
Indirecte	0.00	0.00	0.00
Subtotal	0,00	0,00	0,00
Total general	2.869.00	0.00	2.869.00

Director,
Alin Marius MOȘ

